RECHTBANK VAN EERSTE AANLEG, OOST-VLAANDEREN, AFDELING GENT, 27 JUNI 2018, KAMER G29w

Rolnummer

17G036517

Systeemnummer

17RG36517

Notitienummer parket

GE69.98.48-17 S/2017/8961/MD

Naam beklaagden

1. B. E. G.
2. O. H.
3. BAKKERIJ (...) BVBA

In de zaak van het openbaar ministerie tegen:

B. E. G., arbeider, met de Marokkaanse nationaliteit, geboren te (…) (Marokko) op (…), wonende te (…) (RRnr (…));

2. O. H., met de Marokkaanse nationaliteit, geboren te (…) (Marokko) op (…), wonende te (…) (RRnr. (…));

3. BAKKERIJ (...) BVBA, besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, met maatschappelijke zetel te (…), met ondernemingsnummer (…);

DE EERSTE:

als aangestelde of lasthebber van de DERDE, nl, in zijn hoedanigheid van zaakvoerder van deze vennootschap

DE TWEEDE:

als aangestelde of lasthebber van de DERDE, nl. in zijn hoedanigheid van feitelijk zaakvoerder van deze vennootschap

DE DERDE:

als werkgever en rechtspersoon strafrechtelijk verantwoordelijk krachtens de artikelen 5 en 416/5 van het strafwetboek

Verdacht van : te 9000 Gent:

Als dader of als mededader, zoals voorzien door artikel 66 SW, hetzij de misdaad of het wanbedrijf te hebben uitgevoerd of aan de uitvoering rechtstreeks te hebben meegewerkt, hetzij door enige daad tot de uitvoering zodanige hulp te hebben verleend dat de misdaad of het wanbedrijf zonder haar bijstand niet had kunnen worden gepleegd, hetzij door giften, beloften, bedreigingen, misbruik van gezag of van macht, misdadige kuiperijen of arglistigheden, de misdaad of het wanbedrijf rechtstreeks te hebben uitgelokt, hetzij door woorden In openbare bijeenkomsten of plaatsen gesproken, hetzij door enigerlei geschrift, drukwerk, prent of zinnebeeld aangeplakt, rondgedeeld of verkocht, te koop aangeboden of openlijk tentoongesteld, het plegen van het feit rechtstreeks te hebben uitgelokt

A. als werkgever, zijn aangestelde of zijn lasthebber, met inbreuk op artikel 181 van het Sociaal Strafwetboek, in strijd met de artikelen 4 tot 8 en 9bis van het koninklijk besluit van 5 november 2002 tot invoering van een onmiddellijke aangifte van tewerkstelling, met toepassing van artikel 38 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels, **de gegevens vereist krachtens het voormelde koninklijk besluit van 5 november 2002 niet elektronisch te hebben meegedeeld aan de instelling belast met de inning van de socialezekerheidsbijdragen in de voorgeschreven vorm en op de voorgeschreven wijze, uiterlijk op het tijdstip waarop de werknemer zijn prestaties aanvatte** met betrekking tot 3 werknemers:

1. A. M., **op 1 september 2016;**
2. B. M., **op 6 juli 2016:**
3. M. H., **op 12 december 2016;**

strafbaar met een sanctie van **niveau 4**, zijnde een gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar en/of een geldboete van 600 tot 6 000 euro (artikel 101 Sociaal Strafwetboek). De geldboete wordt vermenigvuldigd met het aantal betrokken werknemers (artikel 103 Sociaal Strafwetboek).

B. als werkgever, zijn aangestelde of zijn lasthebber, in strijd met de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers, **arbeid te hebben doen of laten verrichten door een buitenlandse onderdaan die niet was toegelaten of gemachtigd tot een verblijf van meer dan drie maanden of tot vestiging in België,** met betrekking tot 2 werknemers

1. A. M., **in de periode van 1 september 2016 tot en met 10 januari 2017;**
2. B. M., **in de periode van 6 juli 2016 tot en met 10 januari 2017;**

Tot en met 31 december 2016 strafbaar krachtens artikel 175 §1 van het sociaal strafwetboek met een sanctie van **niveau 4,** zijnde een gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar en/of een geldboete van 600 tot 6 000 euro (artikel 101 Sociaal Strafwetboek). De geldboete wordt vermenigvuldigd met het aantal betrokken werknemers (artikel 103 Sociaal Strafwetboek). Sedert 1 januari 2017 zijn dezelfde straffen bepaald krachtens artikel 12/1 van de hoger vermelde wet van 30 april 1999, aldus bepaald in artikel 28 van het Decreet van 23 december 2016 van de Vlaamse Overheid houdende de implementatie van de zesde staatshervorming en houdende diverse bepalingen met betrekking tot het beleidsdomein Werk en Sociale Economie.

C. als werkgever, zijn aangestelde of lasthebber, **geen of een onvoldoende risicoanalyse uitgevoerd te hebben op het niveau van de organisatie in haar geheel, op het niveau van elke groep van werkposten of functies of op het niveau van het individu,**

meer bepaald door **op 10 januari 2017** geen enkele risicoanalyse te hebben uitgevoerd inzake de gebruikte arbeidsmiddelen waaronder de bakoven en de te hanteren werkwijze ten aanzien van die bakoven, met de omstandigheid dat de inbreuk een arbeidsongeval tot gevolg heeft gehad.

inbreuk op de artikelen 7 en 8 van het vroegere KB van 27 maart 1998 betreffende het beleid inzake het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, zoals thans overgenomen in de artikelen I.2-5 en I.2-6 van de Codex over het welzijn op het werk

misdrijf vóór 1 mei 2016 strafbaar gesteld door artikel 128 van het Sociaal Strafwetboek en sedertdien door artikel 127 van het Sociaal Strafwetboek

strafbaar met een sanctie van niveau 3, of met een sanctie van **niveau 4** wanneer de inbreuk gezondheidsschade of een arbeidsongeval tot gevolg heeft gehad voor een werknemer

D. als werkgever, zijn aangestelde of lasthebber, **geen of onvoldoende preventiemaatregelen te hebben genomen op het niveau van de organisatie in haar geheel, op het niveau van elke groep van werkposten of functies en op het niveau van het individu**

meer bepaald door **op 10 januari 2017** geen enkele preventiemaatregel te hebben uitgewerkt ten aanzien van de gebruikte arbeidsmiddelen waaronder de bakoven en de te hanteren werkwijze ten aanzien van die bakoven, met de omstandigheid dat de inbreuk een arbeidsongeval tot gevolg heeft gehad.

inbreuk op artikel 9 van het vroegere KB van 27 maart 1998 betreffende het beleid inzake het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, zoals thans overgenomen in artikel I.2-7 van de Codex over het welzijn op het werk

misdrijf vóór 1 mei 2016 strafbaar gesteld door artikel 128 van het Sociaal Strafwetboek en sedertdien door artikel 127 van het Sociaal Strafwetboek

E. als werkgever, zijn aangestelde of lasthebber, **niet de nodige maatregelen genomen hebben om ervoor te zorgen dat werknemers over voldoende informatie en over begrijpelijke gebruiksaanwijzingen betreffende de op het werk gebruikte arbeidsmiddelen beschikken,**

meer bepaald door hen **op 10 januari 2017** onvoldoende informatie en geen gebruiksaanwijzingen verschaft te hebben over het door hen gebruikte arbeidsmiddel, met name de bakoven, met de omstandigheid dat de inbreuk een arbeidsongeval tot gevolg heeft gehad.

inbreuk op artikel 7 van het vroegere KB van 12 augustus 1993 betreffende het gebruik van arbeidsmiddelen, zoals thans overgenomen in artikel IV.2-5 van de Codex over het welzijn op het werk

misdrijf vóór 1 mei 2016 strafbaar gesteld door artikel 128 van het Sociaal Strafwetboek en sedertdien door artikel 127 van het Sociaal Strafwetboek

strafbaar met een sanctie van **niveau 3**, of met een sanctie van **niveau 4** wanneer de inbreuk gezondheidsschade of een arbeidsongeval tot gevolg heeft gehad voor een werknemer

F. als werkgever, zijn aangestelde of lasthebber, **niet de nodige maatregelen genomen hebben om ervoor te zorgen dat de arbeidsmiddelen die in de onderneming of de inrichting ter beschikking van de werknemers worden gesteld, geschikt zijn voor het uit te voeren werk of daartoe behoorlijk zijn aangepast, zodat de veiligheid en de gezondheid van de werknemers tijdens het gebruik van deze arbeidsmiddelen kunnen worden gewaarborgd.**

meer bepaald door **op 10 januari 2017** niet de nodige maatregelen te hebben genomen om ervoor te zorgen dat een bakoven ter beschikking werd gesteld die niet door meerdere technische gebreken was aangetast, met de omstandigheid dat de inbreuk een arbeidsongeval tot gevolg heeft gehad.

inbreuk op artikel 3 van het vroegere KB van 12 augustus 1993 betreffende het gebruik van arbeidsmiddelen, zoals thans overgenomen in artikel IV.2-1 van de Codex over het welzijn op het werk

misdrijf vóór 1 mei 2016 strafbaar gesteld door artikel 128 van het Sociaal Strafwetboek en sedertdien door artikel 127 van het Sociaal Strafwetboek

strafbaar met een sanctie van **niveau 3**, of met een sanctie van **niveau 4** wanneer de inbreuk gezondheidsschade of een arbeidsongeval tot gevolg heeft gehad voor een werknemer

G. als werkgever, zijn aangestelde of lasthebber, **niet in het bezit zijn van een indienststellingsverslag voor een installatie, machine of gemechaniseerd werktuig, dat de naleving vaststelt van de vigerende wetten en reglementen inzake veiligheid en hygiëne en van de voorwaarden inzake veiligheid en hygiëne, niet noodzakelijk bij de vigerende wetten en reglementen inzake veiligheid en hygiëne opgelegd, maar onontbeerlijk om het objectief te bereiken vooropgesteld door het dynamisch risicobeheersingssysteem bedoeld in artikel 3 van het koninklijk besluit van 27 maart 1998 betreffende het beleid inzake het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk**

meer bepaald door **op 10 januari 2017** niet in het bezit te zijn geweest van een indienststellingsverslag inzake de gebruikte bakoven, met de omstandigheid dat de inbreuk een arbeidsongeval tot gevolg heeft gehad

inbreuk op artikel 8.3 van het vroegere KB van 12 augustus 1993 betreffende het gebruik van arbeidsmiddelen, zoals thans overgenomen in artikel IV.2-8 van de Codex over het welzijn op het werk

misdrijf vóór 1 mei 2016 strafbaar gesteld door artikel 128 van het Sociaal Strafwetboek en sedertdien door artikel 127 van het Sociaal Strafwetboek

strafbaar met een sanctie van **niveau 3**, of met een sanctie van **niveau 4** wanneer de inbreuk gezondheidsschade of een arbeidsongeval tot gevolg heeft gehad voor een werknemer

H. als werkgever, zijn aangestelde of lasthebber, **er niet voor gezorgd te hebben dat de elektrische installaties, bedoeld in de artikelen 7 en 8 van het vroegere KB van 4 december 2012 betreffende de minimale voorschriften inzake veiligheid van elektrische installaties op arbeidsplaatsen (de huidige artikelen III.2-6 en III.2-7 van de Codex over het welzijn op het werk) het voorwerp uitmaken van een periodieke controle door een erkend organisme bedoeld in artikel 275 van het AREI**

meer bepaald door op 10 januari 2017 niet te hebben gezorgd voor een periodieke controle van de bakoven door een erkend organisme bedoeld in artikel 275 van het AREI, met de omstandigheid dat de inbreuk een arbeidsongeval tot gevolg heeft gehad

inbreuk op artikel 15, §1, 1ste lid van het vroegere KB van 4 december 2012 betreffende de minimale voorschriften inzake veiligheid van elektrische installaties op arbeidsplaatsen, zoals thans overgenomen in artikel III.2-14 van de Codex over het welzijn op het werk misdrijf vóór 1 mei 2016 strafbaar gesteld door artikel 128 van het Sociaal Strafwetboek en sedertdien door artikel 127 van het Sociaal Strafwetboek

strafbaar met een sanctie van **niveau 3,** of met een sanctie van **niveau 4** wanneer de inbreuk gezondheidsschade of een arbeidsongeval tot gevolg heeft gehad voor een werknemer

I. als werkgever, zijn aangestelde of lasthebber, **nagelaten te hebben de risico's voor de gezondheid en de veiligheid van werknemers bij werkzaamheden waarbij gevaarlijke chemische agentia betrokken zijn, op te heffen of te verkleinen tot een minimum door één of meer van de in artikel 14 van het vroegere KB van 11 maart 2002 betreffende de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van de werknemers tegen de risico's van chemische agentia op het werk (nu artikel VI.1-12 van de Codex over het welzijn op het werk)**

meer bepaald door **op 10 januari 2017** geen van de in dit artikel voorziene maatregelen te hebben genomen, met de omstandigheid dat de inbreuk een arbeidsongeval tot gevolg heeft gehad

inbreuk op artikel 14 van het vroegere KB van 11 maart 2002 betreffende de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van de werknemers tegen de risico's van chemische agentia op het werk, zoals thans overgenomen in artikel VI.1-12 van de Codex over het welzijn op het werk

misdrijf vóór 1 mei 2016 strafbaar gesteld door artikel 128 van het Sociaal Strafwetboek en sedertdien door artikel 127 van het Sociaal Strafwetboek

strafbaar met een sanctie van **niveau 3,** of met een sanctie van **niveau 4** wanneer de inbreuk gezondheidsschade of een arbeidsongeval tot gevolg heeft gehad voor een werknemer

J. als werkgever, zijn aangestelde of lasthebber, **niet ervoor gezorgd te hebben dat de werknemers in de werklokalen over voldoende verse lucht beschikken, rekening houdend met de werkmethoden en de door de werknemers te leveren lichamelijke inspanningen,**

meer bepaald door op **10 januari 2017** niet in afdoende ventilatie te hebben voorzien, met de omstandigheid dat de inbreuk een arbeidsongeval tot gevolg heeft gehad

inbreuk op artikel 36 van het vroegere KB van 10 oktober 2012 tot vaststelling van de algemene basiseisen waaraan arbeidsplaatsen moeten beantwoorden, zoals thans overgenomen in artikel III.1-34 van de Codex over het welzijn op het werk

misdrijf vóór 1 mei 2016 strafbaar gesteld door artikel 128 van het Sociaal Strafwetboek en sedertdien door artikel 127 van het Sociaal Strafwetboek

strafbaar met een sanctie van **niveau 3,** of met een sanctie van **niveau 4** wanneer de inbreuk gezondheidsschade of een arbeidsongeval tot gevolg heeft gehad voor een werknemer

K. als werkgever, zijn aangestelde of lasthebber**, op 20 januari 2017, nagelaten hebben om een omstandig verslag van een ernstig arbeidsongeval binnen de 10 dagen volgend op het ongeval te bezorgen aan de met het toezicht op het welzijn op het werk belaste ambtenaren**

inbreuk op artikel 94ter, §1 van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk

misdrijf vóór 1 mei 2016 strafbaar gesteld door artikel 128 van het Sociaal Strafwetboek en sedertdien door artikel 127 van het Sociaal Strafwetboek

strafbaar met een sanctie van **niveau 3**

BIJ SAMENHANG:

DE EERSTE, DE TWEEDE EN DE DERDE:

Als dader of als mededader, zoals voorzien door artikel 66 SW, hetzij de misdaad of het wanbedrijf te hebben uitgevoerd of aan de uitvoering rechtstreeks te hebben meegewerkt, hetzij door enige daad tot de uitvoering zodanige hulp te hebben verleend dat de misdaad of het wanbedrijf zonder haar bijstand niet had kunnen worden gepleegd, hetzij door giften, beloften, bedreigingen, misbruik van gezag of van macht, misdadige kuiperijen of arglistigheden, de misdaad of het wanbedrijf rechtstreeks te hebben uitgelokt, hetzij door woorden in openbare bijeenkomsten of plaatsen gesproken, hetzij door enigerlei geschrift, drukwerk, prent of

zinnebeeld aangeplakt, rondgedeeld of verkocht, te koop aangeboden of openlijk tentoongesteld, het plegen van het feit rechtstreeks te hebben uitgelokt

Verdacht van : te 9000 Gent:

L. zich schuldig te hebben gemaakt aan mensenhandel, nl. het misdrijf zoals omschreven in artikel 433 quinquies §1, 3° van het Strafwetboek, door de werving, het vervoer, de overbrenging, de huisvesting, de opvang van een persoon, de wisseling of de overdracht van de controle over hem ten einde deze persoon aan het werk te zetten of te laten aan het werk zetten in omstandigheden die strijdig zijn met de menselijke waardigheid, **in de periode van 6 juli 2016 tot en met 10 januari 2017**

(misdrijf strafbaar met opsluiting van 1 tot 3 jaar en met een geldboete van 100 tot 10.000 EUR, of in geval van verzwarende omstandigheden zoals omschreven in artikel 433 septies S.W. met opsluiting van 10 tot 15 jaar en met een geldboete van 1.000 tot 100.000 EUR)

M. door gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg, maar zonder het oogmerk om de persoon van een ander aan te randen**, op 10 januari 2017 onopzettelijk slagen of verwondingen te hebben toegebracht aan**

1. de heer B. M.
2. de heer A. M.

(misdrijf strafbaar overeenkomstig de artikelen 418 en 420, 1ste lid Strafwetboek met een gevangenisstraf van 8 dagen tot 6 maanden en / of een geldboete van 50 tot 500 EUR of een werkstraf van 46 tot 300 u en een geldboete van 50 tot 500 EUR)

DE EERSTE:

Verdacht van te 9000 Gent op 10 januari 2017:

N. Wanneer hij zonder ernstig gevaar voor zichzelf of voor anderen kon helpen **verzuimd te hebben hulp te verlenen of te verschaffen aan de heren A. M. en B. M. die in groot gevaar verkeerden,** hetzij hij zelf diens toestand had vastgesteld, hetzij diens toestand hem beschreven was door degenen die zijn hulp inriepen en hij op grond van de omstandigheden waarin hij verzocht werd te helpen, niet kon geloven dat het verzoek niet ernstig was of dat er gevaar aan verbonden was.

(misdrijf strafbaar overeenkomstig artikel 422bis, 1ste lid Sw. met een gevangenisstraf van 8 dagen tot 1 jaar en/of een geldboete van 50 tot 500 EUR)

Overwegende dat de feiten vermeld onder de tenlastelegging L strafbaar zijn met criminele straffen zoals vermeld in de aangehaalde bepalingen, doch dat hier verzachtende omstandigheden dienen te worden in aanmerking genomen ten gevolge van de afwezigheid van veroordelingen tot criminele straffen.

De EERSTE en de TWEEDE tevens gedagvaard teneinde zich te horen veroordelen tot een exploitatieverbod cf. artikel 106 van het Sociaal Strafwetboek voor een periode van 3 jaar.

De DERDE tevens gedagvaard teneinde de sluiting te horen uitspreken cf. artikel 106 van het Sociaal Strafwetboek voor een periode van 3 jaar.

DE DERDE:

In ondergeschikte orde gedagvaard teneinde zich als werkgever burgerrechtelijk aansprakelijk te horen verklaren voor de betaling van de strafrechtelijke geldboeten en de kosten waartoe zijn aangestelden of lasthebbers veroordeeld worden, in toepassing van artikel 104 van het Sociaal Strafwetboek, artikelen 1382, 1383 en 1384 van het Burgerlijk Wetboek en art. 162, juncto art. 194 Sv.

PROCEDURE

1. De rechtbank nam inzage van de stukken van de rechtspleging. De beklaagden werden door de raadkamer naar deze rechtbank verwezen bij beschikking van 13 november 2017.

De dagvaardingen werden regelmatig betekend.

Bij de behandeling van de zaak en in de processtukken werd gebruik gemaakt van de Nederlandse taal.

Ten aanzien van de beklaagden worden voor de tenlastelegging L verzachtende omstandigheden aangenomen zoals in de dagvaarding vermeld.

De rechtbank is voor alle feiten bevoegd gelet op hun onderlinge samenhang.

De beklaagden werden gedagvaard om te verschijnen op de openbare terechtzitting van 7 februari 2018.

Bij tussenvonnis van 7 februari 2018 werd meester D. D. F. advocaat te 9000 Gent, (…), aangesteld als lasthebber ad hoc om BAKKERIJ (...) BVBA te vertegenwoordigen in deze strafprocedure en werd de zaak voor behandeling vastgesteld op de terechtzitting van 6 juni 2018.

De zaak werd op de terechtzitting van 6 juni 2018 in zijn geheel voor de zetel in zijn huidige samenstelling hernomen.

2. De rechtbank aanhoorde op de terechtzitting van 6 juni 2018:

- de middelen en de conclusies van de BURGERLIJKE PARTIJ, B. M., arbeider, met Marokkaanse nationaliteit, geboren te (…) (Marokko) op (…), woonstkeuze doende bij PAYOKE vzw, (…) in zijn eis tegen de beklaagden, voorgedragen door meester D. K., advocaat te 9000 Gent, (…), die hem ter terechtzitting vertegenwoordigt;

- de vordering van het openbaar ministerie, uitgesproken door D. M., substituut-arbeidsauditeur;

- de eerste beklaagde, **B. E. G.,** in zijn middelen van verdediging, vertegenwoordigd door meester D. L. loco meester S. F., beiden advocaat te 9000 Gent, (…), die een werkstraf vraagt;

- de tweede beklaagde, **O. H.,** in zijn middelen van verdediging, vertegenwoordigd door meester D. E., advocaat te 9000 Gent, (…), die een werkstraf vraagt;

- de beklaagde, **BAKKERIJ (...) BVBA**, in haar middelen van verdediging, vertegenwoordigd door de lasthebber ad hoc, meester D. D. F., advocaat te 9000 Gent, (…).

3. De rechtbank vult de dagvaarding aan met de staat van wettelijke herhaling voor de tweede beklaagde zoals in het beschikkend gedeelte vermeld, gezien zijn veroordeling door de Correctionele rechtbank van Gent op 27 oktober 2014 wegens drugsdelicten tot een gevangenisstraf van 2 jaar, waarvan de helft met uitstel werd verleend.

De rechtbank verbetert de dagvaarding wat betreft de datum van de feiten onder de tenlastelegging A.1 naar 'op 1 oktober 2016' en wat betreft de datum van de feiten onder de tenlastelegging B.1 naar 'in de periode van 1 oktober 2016 tot en met 10 januari 2017', zoals in het beschikkend gedeelte vermeld.

De rechtbank vult de tenlasteleggingen C tot en met J in de dagvaarding aan 'met de verzwarende omstandigheid dat de inbreuk gezondheidsschade of een arbeidsongeval tot gevolg heeft gehad voor een werknemer', zoals in het beschikkend gedeelte vermeld.

4. De verjaring van de strafvordering is op heden niet ingetreden.

STRAFRECHTELIJK

Vooraf

De tenlastelegging L dient te worden heromschreven als volgt:

"Zich schuldig te hebben gemaakt aan het misdrijf mensenhandel op, de werving, het vervoer, de overbrenging, de huisvesting, de opvang van een persoon, het nemen of de overdracht van de controle over hem met als doel het verrichten van werk of het verlenen van diensten, in omstandigheden die in strijd zijn met de menselijke waardigheid.

Met de verzwarende omstandigheid dat het misdrijf is gepleegd door misbruik te maken van de kwetsbare toestand waarin een persoon verkeert ten gevolge van zijn onwettige of precaire administratieve toestand, zijn precaire sociale toestand, zijn leeftijd, zwangerschap, een ziekte dan wel een lichamelijk of een geestelijk gebrek of onvolwaardigheid, zodanig dat de betrokken persoon in feite geen andere echte en aanvaardbare keuze heeft dan zich te laten misbruiken.

Met de verzwarende omstandigheid dat het misdrijf is gepleegd waardoor het leven van het slachtoffer opzettelijk of door grove nalatigheid in gevaar is gebracht.

Met de verzwarende omstandigheid dat van het misdrijf een gewoonte is gemaakt.

Ten aanzien van 2 personen:

1. De heer B. M.
2. De heer A. M.

Procedure

5. In zijn syntheseconclusies werpt de eerste beklaagde op dat de navolgende verhoren van de eerste beklaagde, afgenomen op 21.03.2017, 19.04.2017 en 06.11.2017, moeten worden geweerd uit de debatten.

De eerste beklaagde is de mening toegedaan dat hij het Nederlands onvoldoende machtig was om in die taal te worden verhoord. Nu hij werd verhoord zonder de bijstand van een beëdigde vertaler-tolk, stelt hij dat deze stukken dienen te worden geweerd uit de debatten.

De rechtbank stelt vast dat de eerste beklaagde zowel tijdens zijn eerste politionele verhoor als tijdens zijn verhoor door de onderzoeksrechter was bijgestaan door een advocaat die kon toezien op de naleving van het recht op bijstand van een tolk. Op geen enkel ogenblik werd tijdens deze verhoren een opmerking gemaakt over het begrip van de Nederlandse taal door de eerste beklaagde.

De rechtbank stelt vast dat de advocaten van de eerste beklaagde, evenals de onderzoeksrechter, destijds van oordeel waren dat de eerste beklaagde de Nederlandse taal voldoende beheerste om in die taal te worden verhoord.

De eerste beklaagde brengt op heden geen concrete elementen naar voor waaruit het tegendeel zou kunnen blijken. De rechtbank stelt in dat verband ook vast dat de eerste beklaagde geen concrete passages aanduidt in de respectieve verhoren waar zijn verklaring verkeerd zou zijn geacteerd of waaruit kan blijken dat hij de vragen onvoldoende zou hebben begrepen.

De rechtbank acht de stelling van de eerste beklaagde niet bewezen en oordeelt dat de geviseerde verhoren verder integraal deel kunnen uitmaken van het strafdossier.

Feiten

6. Op dinsdag 10 januari 2017 kort na 6u 's morgens worden de hulpdiensten verwittigd van twee personen die bewusteloos zijn aangetroffen op de parking van de Carrefour in (…) in Gent. De hulpdiensten kunnen niet onmiddellijk de medische oorzaak van de bewusteloosheid van de twee mannen achterhalen. Zij gaan er in eerste instantie van uit dat beiden "antivries"-middel gedronken hebben, gelet op het feit dat in hun onmiddellijke nabijheid een fles antivries wordt aangetroffen. Het ambulancepersoneel dient de slachtoffers, als tegengif voor het antivriesmiddel, een hoge dosis alcohol toe. De mannen verkeren in levensgevaar en worden onmiddellijk overgebracht naar het UZ Gent. Later zal blijken dat de slachtoffers het antivriesmiddel niet hadden ingenomen, maar dat zij vergiftigd waren door CO-gassen.

De oproeper van de feiten is niet meer ter plaatse aan te treffen. Hij heeft zich evenmin bekend gemaakt ten aanzien van de hulpdiensten tijdens de noodoproep.

De politie en het ambulancepersoneel hebben op dat ogenblik geen idee hoe de twee mannen daar terecht zijn gekomen en wat de oorzaak is van hun levensbedreigende medische toestand.

7. Rond 6u35 vernemen de aanwezige politiediensten van een medewerkster van de Carrefour dat er camerabeelden beschikbaar zijn van de parking. Nazicht van deze beelden wijst uit dat rond 6u02 2 personen handelingen uitvoeren bij 2 andere personen ter hoogte van de woning op de hoek, (…). Op de beelden is te zien hoe de 2 personen de 2 bewusteloze personen, één voor één naar de andere kant van de parking dragen.

8. De politie kan uiteindelijk toch de oproeper bereiken. Het gaat om S. T.. Hij meldt aan de politie dat hij die ochtend rond 6u00 naar de bakkerij ging in (…). Daar aangekomen, stelde hij vast dat 2 personen bewusteloos voor de bakkerij lagen. De eigenaar van de bakkerij stond erbij. Hij zag ook hevige rookontwikkeling in de bakkerij en meldde de eigenaar dat hij de hulpdiensten diende te verwittigen gezien de twee mannen bewusteloos waren. De eigenaar vroeg daarop aan hem om de hulpdiensten te verwittigen, wat hij gedaan heeft. Hij besliste om samen met de eigenaar de 2 bewusteloze personen wat verder neer te zetten gezien het mogelijkse ontploffingsgevaar of CO-intoxicatie. Hij vroeg dan aan de eigenaar om ter plaatse te blijven omdat hij moest gaan werken.

9. Gelet op deze informatie, beslist de politie om samen met de brandweer de bakkerij te betreden. In het appartement boven de bakkerij treft de politie een gezin aan. De CO-metingen in het appartement geven gevaarlijke waarden aan, tot 280ppm, waarop de man, de vrouw en hun kind worden geëvacueerd en meteen worden overgebracht naar het AZ Sint-Lucas voor controle. In de bakkerij zelf is er niemand meer aan te treffen. De CO-metingen geven 15 ppm aan met een piek tot 290 ppm bij het openen van de bakoven. De brandweer heeft het vermoeden dat de oven mogelijks verantwoordelijk is voor de CO-intoxicatie. De oven was niet ingeschakeld en niet bijster warm, het brood en de patisserie in de oven waren allen verkoold.

De politie doet verder een rondgang in de bakkerij en stelt een fotodossier op. Een aantal documenten en een geldsom worden in beslag genomen voor verder onderzoek. Het geld blijkt later toe te behoren aan één van de slachtoffers en wordt teruggegeven.

10. Via de eigenaar van het pand verneemt de politie intussen dat de eerste beklaagde de eigenaar is van de bakkerij en ontvangt ze diens telefoonnummer. De politie neemt meteen contact op en krijgt de eerste beklaagde aan de lijn. Deze beweert dat hij op dat ogenblik in Spanje verblijft en dat hij sinds zaterdag in verlof is. Pas de volgende vrijdag zou hij de bakkerij weer open doen.

Van het ziekenhuis verneemt de politie informatie die er op wijst dat de slachtoffers mogelijks in de bakkerij werkten. Op de kledij van één van de slachtoffers is namelijk bloem aangetroffen, de andere droeg een trui met de tekst "boulangerie". Gelet op deze significante informatie bellen de politie-inspecteurs de eerste beklaagde opnieuw op. Hij stelt nogmaals dat hij van niets afweet en dat hij in Spanje zit.

11. Intussen meldt om 8u25 O. H., de tweede beklaagde, zich bij de politie die nog ter plaatse is. Hij stelt een arbeider te zijn in de bakkerij en meldt dat hij om 7u30 door B. E. G., de eerste beklaagde, gebeld is met de vraag zich naar de bakkerij te begeven omdat er iets aan de hand zou zijn. Hij meldt verder dat er 's nachts altijd twee personen werkzaam zijn. Van de ene weet hij dat deze A. heet, de andere is voor hem onbekend. Ze zouden er al 1 maand werken. Elke dag zou de eerste beklaagde rond 6u00 naar de bakkerij gaan om deze te openen. Hij komt

dan om 11u00 om de eerste beklaagde bij te staan. Hij heeft de eerste beklaagde de voorbije zondag om 17u nog gezien en heeft er geen weet van dat deze naar Spanje op reis zou zijn.

12. De arbeidsauditeur vordert vervolgens de onderzoeksrechter die opdracht geeft tot het opsporen en arresteren van de eerste beklaagde.

13. Om 14u44 biedt de eerste beklaagde zich spontaan aan op het politiekantoor. Hij wordt gearresteerd en verhoord. Samengevat verklaart hij het volgende:

- Hij kent de identiteiten van de slachtoffers niet, hij kent ze alleen als A. en M.. De slachtoffers zijn Marokkanen en verblijven beiden illegaal in het land. Hij kwam toe omstreeks 5u45 aan de bakkerij.
- Hij trof er A. al zittend aan op een stoel in de winkelruimte, M. lag op de vloer in de winkelruimte, beiden waren bewusteloos.
- Hij heeft hun polsslag gecontroleerd en stelde vast dat ze nog leefden, beiden hadden een zware ademhaling.
- Hij was in shock en sleepte beide personen naar buiten, hij probeerde hen wakker te maken door water op hun gezicht te doen met een tas.
- Op de vraag waarom hij niet meteen de hulpdiensten verwittigde, antwoordt hij dat hij in shock was en niet wist wat te doen.
- S. T., een klant, kwam dan hulp bieden en ze hebben de slachtoffers samen versleept omdat hij ze in veiligheid wou brengen en wou beschermen tegen het gas. S. T. belde de hulpdiensten. Hij zelf belde niet omdat hij bezig was met het verslepen van de slachtoffers en bezig was met ze te reanimeren.
- Hij heeft de ambulance en de politie zien aankomen ter plaatse maar heeft niet gesproken met iemand van de hulpdiensten omdat hij in shock was.
- Hij heeft telefonisch aan de politie gezegd dat hij in Spanje was omdat hij in shock was en niet wist wat te doen.
- De twee mannen zijn werkzaam in zijn bakkerij, A. bakte het brood, M. de patisserie. Ze kwamen spontaan in de bakkerij en vroegen naar werk. Hij kende hen niet. A. werkte een tweetal maanden voor hem, M. ongeveer 1 maand. Ze waren niet rechtsgeldig ingeschreven omdat ze illegaal in het land verbleven en hij er ook financiële voordelen uithaalt.
- Die nacht zijn ze rond 0u00 gestart, ze hebben een toegangssleutel tot de zaak. De oven wordt rond 1u, soms rond 2u opgestart.
- Toen hij die ochtend toekwam, dacht hij onmiddellijk aan gas. Er was geen rook en hij zag geen brand, er was geen vuurontwikkeling in de oven. De grote ventilatie stond aan en de gehele werkplaats werd verlucht.
- Bij zijn aankomst heeft hij de oven uitgezet omdat hij het gevaar wou stoppen. Hij was er zich bewust van dat er iets scheelde met de oven. Daarvoor was dat niet het geval, er waren nooit eerder problemen met de toestellen en met de oven.
- Er wordt voor al zijn elektrische apparaten periodiek onderhoud voorzien door een zekere R. uit Tienen, maar hij heeft daar geen schriftelijk bewijs van. Hij kan wel het telefoonnummer geven van R..
- Er is geen gebruikershandleiding van de oven. R. heeft de oven geïnstalleerd en hijzelf weet perfect hoe die werkt. Ook de werknemers weten hoe de oven werkt. Hij weet niet wat een indienststellingsverslag is. Hij heeft de werknemers zelf geleerd om met de

oven te werken. De instructies staan in het Nederlands op de machine. De werknemers kennen geen Nederlands maar weten uit ervaring hoe ze met de oven moeten werken. Hij is niet aangesloten bij een externe dienst voor preventie op het werk en de werknemers zijn niet op medisch onderzoek geweest.

- A. verdient 70 euro per dag en M. verdient 60 euro per dag. Ze werken vijf dagen per week, vijf uur per dag, nl. van 0u00 tot 5u00.
- Hij stelt te willen instaan voor de vergoeding van de medische en/of andere kosten van de slachtoffers.

De eerste beklaagde wordt voorgeleid voor de onderzoeksrechter. In zijn verhoor bevestigt hij zijn eerder afgelegde verklaring ten aanzien van de politiediensten.

14. De politie verhoort ook S. T.. Hij verklaart dat hij elke ochtend omstreeks 6u00 een brood gaat halen in de bakkerij op de (…). Over die bewuste ochtend verklaart hij:

- Hij kwam omstreeks 6u00 aan en zag dat de eigenaar van de bakkerij buiten stond, net voor de ingang van de bakkerij.
- Voor de eigenaar lagen er twee mannen bewusteloos op de grond. Hij dacht eerst dat het dronken mannen waren maar herkende toen de werknemers van de bakkerij. Het schoot hem te binnen dat het om een CO-vergiftiging kon gaan. Hij dacht dat omdat hij op het werk ook met CO in aanraking komt en de gevaren ervan goed kent. Hij zag dat één van de mannen schuim op de lippen had. Hij voelde of hij nog een pols kon vinden bij de mannen, dat was zo.
- Hij vroeg de eigenaar of hij de hulpdiensten al verwittigd had. Dat was niet zo. Hij had de indruk dat de eigenaar van de bakkerij zich niet goed bewust was van het gevaar. Hij dacht vermoedelijk dat de twee mannen wel zouden bijkomen wanneer deze wat frisse lucht kregen.
- De eigenaar van de bakkerij zei hem dat hij naar de hulpdiensten moest bellen, dat heeft hij ook gedaan.
- In afwachting hebben ze gekeken wat er aan de hand was, ze openden de ingangsdeur en zagen dat er veel en dikke rook aanwezig was binnen. Ze hebben het pand niet betreden want het was veel te gevaarlijk.
- Uit voorzorg voor een mogelijkse explosie of nog meer CO-vergiftiging hebben de eigenaar en hijzelf de mannen verlegd naar de parking van de Carrefour, ongeveer 7 meter verder.
- Hij heeft verschillende keren geprobeerd de mannen wakker te maken door er tegen te praten en eens zacht te schudden, maar dat had geen zin.
- Hij en de eigenaar zijn blijven wachten op de parking op de ziekenwagen. Toen deze toekwam is hij nog even gebleven tot ongeveer kwart na, of 20 na 6. Dan moest hij weg naar zijn werk. Toen hij de plaats verliet was de eigenaar van de bakkerij nog aanwezig.

15. De politie beschikt nog steeds niet over volledige identiteitsgegevens van de twee slachtoffers. Tot de volgende ochtend, 11 januari 2017, verkeert één van hen nog in levensgevaar. De politie gaat, van zodra dit kan, over tot het nemen van hun vingerafdrukken met oog op verdere identificatie. Eén slachtoffer is op dat ogenblik aanspreekbaar en stelt A.

M. te heten. Hij verblijft bij een vriend wiens naam hij niet wil vernoemen. Het andere slachtoffer zou A. heten, maar hij kent geen verdere gegevens. De medische toestand van de slachtoffers laat nog niet toe dat zij verhoord worden.

16. De politie wil telefonisch een afspraak maken met de tweede beklaagde om hem op 16 januari 2017 met bijstand van een advocaat te verhoren. De tweede beklaagde belt daarop terug met de vraag of hij Salduz III dan wel Salduz IV verhoord zal worden. Er wordt afgesproken dat hij zich de volgende dag om 14u, samen met zijn advocaat zal aandienen. De tweede beklaagde komt de volgende dag evenwel niet opdagen en wanneer de politie de volgende ochtend zijn vriendin bevraagt, V. P. S. blijkt de tweede beklaagde de voorbije nacht niet te zijn thuisgekomen. Ze weet niet waar hij is. Ze dacht dat hij met een advocaat naar de politie zou gegaan zijn nadat ze hem had afgezet aan de (…). Ze verklaart dat de advocaat van de eerste beklaagde ervoor zou zorgen dat een collega van hem aanwezig zou zijn bij het verhoor van de tweede beklaagde. Het was de advocaat van de eerste beklaagde die suggereerde om na te vragen of hij Salduz III of IV zou verhoord worden. Nadat de advocaat van de eerste beklaagde wist dat de eerste beklaagde werd aangehouden, is hij naar hen thuis gekomen. Hij wenste de tweede beklaagde te spreken omdat deze vennoot was. Over de ochtend van de feiten weet ze dat de eerste beklaagde de tweede beklaagde tussen 6u30 en 7u30 heeft opgebeld en gezegd heeft dat er iets gebeurd was in de bakkerij, dat hij er twee mensen buiten getrokken heeft en dan is weggelopen. Hij was dan nog ergens in de buurt van de (…). De tweede beklaagde is dan naar de bakkerij vertrokken. Zijzelf is met de kinderen naar de opvang gereden en dan ook naar de (...). Ze had er afgesproken met de tweede beklaagde in de (…), in de nabijheid van de bakkerij. Toen ze daar toekwam zag ze de eerste beklaagde bij de tweede beklaagde in een gele camionette zitten. Ze heeft hen beiden de mantel uitgeveegd. Ze heeft de eerste beklaagde gezegd dat hij zich als een man moest gedragen en naar de politie moest gaan. Daarop moest ze dan terug vertrekken van de tweede beklaagde. De eerste beklaagde is dan naar zijn huis gegaan, ze was daar ook omdat ze er nog iets moest ophalen. Ze kreeg dan nog telefoon van de tweede beklaagde die haar samen met de eerste beklaagde had opgemerkt in de buurt van de (…). De tweede beklaagde is dan alleen naar het UZ gereden. De politie was daar en hij heeft de slachtoffers niet kunnen zien. Hij is 's avonds nog eens geweest en heeft hen toen wel gezien. Hij was echt wel aangedaan. Zelf wist ze niet dat er naast de beklaagden ook nog twee bakkersgasten werkten in de bakkerij. Ze weet wel dat er eens vaststellingen geweest zijn van zwartwerk. De tweede beklaagde zei dat iemand van de RVA gezien had dat iemand met een zak brood naar buiten kwam. Zelf geloofde ze de tweede beklaagde niet direct dat het op die manier gebeurd was, maar de tweede beklaagde zei haar verder niets. Later die dag meldt V. P. S. dat ze de tweede beklaagde heeft kunnen contacteren en dat hij zich zal komen aanbieden bij de politie.

17. Om 14u00 meldt de tweede beklaagde zich effectief aan en kan hij worden verhoord. Hij verklaart onder meer het volgende over de feiten:

- Om 6u30 werd hij gebeld door zijn vriend, de eerste beklaagde, met de mededeling dat er iets gebeurd is in de bakkerij en dat hij moest komen. Hij zei letterlijk "die mensen liggen op de grond en jij moet komen".

- Hij is meteen met de camionette van een vriend naar daar gereden en zag bij aankomst de politiediensten en brandweer. Hij zei tegen een politieman dat hij in de bakkerij werkte. Ze vroegen hem naar een persoon die bij de slachtoffers was geweest, hij zei dat het "zijn partner" kon zijn, duidende op de eerste beklaagde. De politie zei toen dat dat niet mogelijk was, omdat deze gezegd had dat hij in Spanje was. Hij zei naar waarheid dat hij hem sinds zondag niet meer gezien had, hij vertelde evenwel niet dat hij hem die ochtend nog aan de lijn had gehad. Daarna is hij naar huis gegaan.
- Rond 18u30 heeft de politie teruggebeld met de vraag om de winkel op te ruimen, hij trof er de politie. Daarna is hij terug naar huis gegaan.
- Nadat hij 's morgens met de politie had gesproken is hij rechtstreeks naar het ziekenhuis gegaan, hij mocht er niet binnen. Hij heeft er ook met de politie gepraat. Ze toonden hem er de foto's van de twee mannen. Hij herkende hen als A. en M. van de bakkerij. Hij mocht niet binnen omdat hij geen familie was.
- Toen hij in het ziekenhuis was, heeft de politie gevraagd om contact te nemen met de eerste beklaagde. Hij heeft hem gebeld en is dan naar zijn huis gegaan in (…). De eerste beklaagde is ingestapt en hij is met hem naar de politie gereden.
- De eerste beklaagde zei dat hij bang was, in shock en dat hij de winkel heeft dichtgedaan en weggegaan is. Verder heeft hij niets verteld. Hij is samen met de eerste beklaagde naar het commissariaat gegaan, de eerste beklaagde is er gebleven, hij is mogen vertrekken.
- Hij ontkent dat hij eerder die ochtend met de eerste beklaagde had afgesproken. Het klopt niet wat zijn vriendin, V. P. S. daarover verklaard heeft.
- Hij is 's avonds nog een tweede keer naar het UZ gegaan maar mocht de slachtoffers niet ontmoeten.
- De volgende ochtend heeft hij ze wel gezien. M. kon spreken. Hij vroeg hem toen wat er gebeurd was, maar hij kon het niet vertellen.
- Hij is al elke dag geweest, behalve de dag voor het verhoor.
- Hij durfde eerst niet komen omdat hij bang was dat de politie hem zou arresteren.
- Hij is medevennoot in de bakkerij, de zaak staat op hun beider naam. Officieel kan dat nog niet omdat hij nog geen volledige documenten heeft. De opbrengst wordt 50/50 verdeeld, hij heeft 15.000 euro in de bakkerij geïnvesteerd. Hij en de eerste beklaagde nemen gewoon geld uit de kassa en zeggen dit aan elkaar, dat wordt nergens genoteerd. Hij heeft gemiddeld een maandinkomen van 1.300 euro.
- In juni zijn ze een eerste keer open gegaan maar toen was de oven stuk en was de gasmeter niet in orde. Daarom zijn ze twee maanden dicht geweest.
- A. verdient 1.500 euro per maand. M. 1.400 euro. Ze werken van 23u00 tot 5u00, elke dag behalve op zondagavond. Ze eisten zelf dit loon en hij en de eerste beklaagde gingen daarmee akkoord.
- De eerste beklaagde heeft aan iemand in Brussel gevraagd om iemand te zoeken. Dat was A.. A. heeft dan M. aangebracht. Hij kent hun volledige namen niet.
- Hij wist dat de papieren niet in orde waren. Hij heeft nog gezegd dat ze hen niet bij hen konden houden, zo'n 20 dagen nadat ze gestart waren. De eerste beklaagde zei toen "We zullen zien."
- Hij weet dat het illegalen zijn en dat ze geen contract kunnen krijgen. Hij stelt dat hij enkel verantwoordelijk was voor het brood maken, de eerste beklaagde deed de administratie. Het is niet zijn schuld.

- Volgens hem was het gebouw in orde om te kunnen dienen als bakkerij. Hij heeft zelf geen kennis van zaken. Ze hebben in dat verband gewacht op de brandweer, maar die kwam niet.
- De oven hebben ze aangekocht van een zekere R..
- Twee maanden geleden waren er problemen met de oven. Er was een probleem met de motor. Elke keer als ze de oven wilden aansteken, viel de elektriciteit uit. Dit lag aan de oven. R. is dat komen herstellen.
- De gasflessen worden gebruikt om een brood te bakken in een pan. Dat is typisch Marokkaans brood.
- Bevraagd over M. H. stelt hij dat deze een vriend is en nooit in de bakkerij heeft gewerkt. Hij krijgt gratis broodjes omdat hij geen geld heeft.

18. Op 12 januari 2017 kunnen de slachtoffers kort verhoord worden in het UZ. Eén van hen verblijft nog steeds op de dienst Intensieve Zorgen. Hun volledige identiteiten blijken M. A., geboren (…) in Marokko en A. M., geboren (…) te zijn. Op voorlegging van een aantal foto's duiden ze de tweede beklaagde aan als "patron" in de bakkerij. Er wordt op dat ogenblik nog geen foto voorgelegd van de eerste beklaagde. Wel van diens broer, "H.", die volgens hen ook nog in de bakkerij heeft gewerkt.

19. De politie slaagt er in de genaamde "R.", leverancier en installateur van de bakkersoven, nader te identificeren en te verhoren. Het gaat om S. R.. Hij verklaart dat hij een tweedehandsbakoven geleverd heeft. Hij had deze oven volledig zelf nagekeken en deze was technisch in orde. Hij heeft bij de eerste beklaagde de oude, stenen vloeroven uitgebroken en de bakkerijoven geplaatst in de loop van eind juli, begin augustus. De verkoopprijs was 12.000 euro. Er is 2.000 euro contant betaald, de rest ging op afbetaling. Hij heeft nog geen factuur opgesteld. Naar zijn zeggen heeft hij de oven conform de veiligheidsmaatregelen geplaatst, geïnstalleerd en aangesloten op de gasleiding. De aansluiting van de schouw van de afvoergassen van de oven heeft hij aangesloten op de bestaande schouw van de bakkerij. Hij plaatste een flexibele dubbelwandige afvoerbuis op de bestaande schouw van de bakkerij. Voor de afsluiting gebruikte hij een dichting met hittebestendige tape. Hij heeft alles vakkundig getest alles was in orde. Hij had aan de eerste beklaagde gevraagd om een verluchtingsgat te maken boven de oven om verluchting mogelijk te maken en om CO-vorming te voorkomen. Hij heeft dan gezien dat hij een ventilator heeft geplaatst met een gat door het dak. Indien de verluchting niet werkt of voorzien is, kan er CO gevormd worden. Toen hij de plaatsing had afgewerkt, was er volgens hem voldoende verluchting. Hij heeft nooit onderhoud gedaan van de oven, omdat men hem dat nooit gevraagd heeft. Hij had wel gezegd dat er om de zes maanden een onderhoud moest gebeuren. Hij weet niet of de oven zijn onderhoud heeft gehad, hij heeft het niet gedaan.

Bevraagd over de mogelijke CO-vorming stelt hij dat er geen dakvenster boven de oven was toen hij de oven geplaatst heeft. Er was wel een gat gemaakt door het plafond en het dak om verluchting mogelijk te maken. Het is normaal een verplicht gat van 32 cm op 32 cm te plaatsen. Dit gebeurt meestal op de muur kort nabij de brander om verse lucht naar binnen te krijgen. Bij de eerste beklaagde kon dit niet omdat er een parking grensde aan de muur. In reactie op een foto van de plaatsgesteldheid, getoond door de politie, stelt hij dat de afdekplaat vooraan boven de oven weg is. De koepel boven de oven was er niet toen hij de oven plaatste. Ook de ventilator onder de koepel was er niet. Waar nu de koepel zit, was er vroeger een gat van een afgebroken schouw. De rest lijkt hem normaal te zijn.

20. Op 19 januari 2017 wordt A. M., één van de slachtoffers, uitgebreider verhoord. Daarbij geven de onderzoekers aan dat hij klaarblijkelijk over bepaalde onderwerpen nog niet wil spreken. Hij verklaart in essentie het volgende:

- Op 9 januari 2017 is hij rond 20u30 in de bakkerij aangekomen, de eerste beklaagde en vermoedelijk ook de tweede beklaagde hebben hem binnen gelaten en zijn daarna vertrokken.
- Zijn vriend/collega B. M., roepnaam A., is rond 22u toegekomen. Rond 22u30 hebben ze de oven aangezet.
- Een half uur later kreeg hij hoofdpijn, werd hij draaierig en is hij op een stoel gaan zitten.
- B. M. is naast hem komen zitten. Verder weet hij niets meer.
- Die nacht was de koepel/dakraam boven de oven dicht.
- Het dakraam wordt alleen open gezet als het te warm wordt in de bakkerij.
- De ventilator wordt alleen aangezet als de oven geopend wordt.
- Het is de eerste keer dat hij hoofdpijn kreeg en zich draaierig voelde, in het verleden waren er nooit problemen met de toestellen in de bakkerij.
- Hij werkt sinds 3 maanden in de bakkerij, hij werkt 6 nachten op 7 van 20u 's avonds tot 5u 's morgens. Hij verdient 55 euro per nacht, wat bij het begin van de volgende shift cash wordt uitbetaald.
- Zowel de eerste als de tweede beklaagde geven hem opdrachten. De eerste was wel de verantwoordelijke, met de tweede beklaagde had hij een beter contact.
- Hij is een jaar geleden naar Europa gekomen, zijn vrouw en vier kinderen zijn nog in Marokko.
- Hij werd in Frankrijk aangesproken met de vraag om in Gent als patissier te werken. Drie maand geleden is hij dan in Frankrijk opgehaald en afgezet aan de bakkerij waar de eerste beklaagde aanwezig was. Hij is zijn Marokkaanse identiteitspapieren kwijtgeraakt. Hij verbleef sindsdien op verschillende adressen. Hij wil de identiteit niet meedelen van degene van wie hij een verblijfplaats heeft gekregen. Hij moet er geen huur betalen. Hij sliep op een matras op de grond. Hij heeft geen persoonlijke spullen in het huis, zelfs geen kledij of tandenborstel.

21. Het tweede slachtoffer, B. M., bevestigt het relaas van zijn collega. Hij is rond 22u00 in de bakkerij aangekomen en is beginnen deeg maken. Volgens hem was de oven in werking. Kort nadien voelde hij zich draaierig worden en zette hij zich neer op een stoel, dit moet rond 23u00 geweest zijn. Het raam boven de oven was dicht en de ventilator stond uit. Het raam en de ventilator moeten manueel bediend worden. Ook hij kan/wil niet zeggen bij wie hij verblijft. Hij is eveneens zijn Marokkaans paspoort kwijt. Hij is naar Gent gekomen omdat een kennis van hem in Brussel iemand ontmoet had die iemand zocht met ervaring om in een bakkerij te werken. Hij kan evenwel geen namen geven van deze tussenpersonen. Hij werd in Brussel opgehaald door de eerste beklaagde. Deze laatste is de zaakvoerder volgens hem. De tweede beklaagde is "onderdirecteur". Hij verdiende 60 euro per dag voor het bakken van brood. Hij werkte 6 dagen op 7 van 22u00 tot 6u00. Hij werkt er zo'n drie maanden. In de zomer heeft hij er eens een week op proef gewerkt. Er werd geen overeenkomst opgesteld, de beklaagden deden nooit navraag naar zijn identiteitsdocumenten.

Beide slachtoffers worden verder opgenomen door VZW Payoke en ontvangen een voorlopige erkenning als slachtoffer van mensenhandel.

22. De politie verifieert nog bij de brandweer naar de stand van het dakraam/koepel bij het betreden van de bakkerij. De officier van de brandweer die op het moment van de feiten ter plaatse kwam, V. B. J., bevestigt dat het raam dicht was en dat de brandweer dit heeft opengezet om de plaats te kunnen verluchten, De brandweer heeft ook de ventilator aangezet.

23. De slachtoffers worden op een later tijdstip nogmaals verhoord. A. M. voegt aan zijn eerdere verklaring nog toe dat hij van Marokko naar Frankrijk is gereisd waar hij in een bakkerij werkte. Hij was er niet tevreden over zijn arbeidsomstandigheden. Hij is dan naar Gent gekomen, specifiek om in de bakkerij van de eerste beklaagde te werken. De eerste beklaagde had hem gebeld of hij dit wou doen, en hij stemde in. De eerste beklaagde is hem komen ophalen in (…) in Frankrijk. Een kennis van hem, wiens naam hij niet wil/kan noemen, heeft zijn telefoonnummer aan de eerste beklaagde gegeven. Hij weet dat de tussenpersoon een man van Marokkaanse origine is, afkomstig uit (…), die in (…) woont en ongeveer 35 jaar oud is. Hij wil nog steeds niet meedelen wie hem de slaapplaats in de (…) in Gent heeft bezorgd. Hij verbleef op verschillende locaties die hij kon regelen via mensen die hij kende van in de moskee.

B. M. legt een gelijklopende verklaring af. Hij herhaalt dat hij via een kennis in Brussel in contact is gekomen met de eerste beklaagde die hem naar Gent bracht. Ook hij wil geen verklaring afleggen over de verblijfplaatsen waar hij in Gent overnachtte. De aangetroffen gelden in de bakkerij waren zijn spaargelden. Ze worden hem opnieuw overhandigd.

24. Op 21 maart 2017 en 19 april 2017 wordt de eerste beklaagde uitgebreider verhoord over de resultaten van het onderzoek. Hij herneemt in grote lijnen zijn eerder afgelegde verklaring, en voegt daaraan toe/verduidelijkt :

- Hij stond erbij toen de ambulance toekwam, maar hij heeft de ambulanciers niet verteld wat er gebeurd was. Hij stond op dat moment vlak naast de slachtoffers. Hij heeft niets gezegd en is blijven staan tot de politie gekomen is. Hij stond toen aan de overzijde van de straat.
- Hij heeft gezien dat de politie en de ambulanciers met elkaar praatten, er stond daar antivries en de hulpdiensten keken daar naar. Hij heeft toen nog altijd niets gezegd.
- De brandweer is naar de bakkerij gegaan en probeerde de deur te openen. Deze persoon heeft ook in het wassalon gekeken. Zelf is hij blijven staan en heeft niets gezegd of gedaan, hij was in paniek.
- Bij het binnenkomen is er hem niets speciaals opgevallen. Hij heeft geen rook opgemerkt en rook niets, maar hij had het gevoel dat hij niet kon ademen.
- Beide slachtoffers ademden heel traag, hij zag hen ademen. Hij was op dat moment in paniek en heeft er verder niet op gelet hoe ze eruitzagen.
- Hij weet niet hoeveel tijd er verstreken was tot de klant, S. T., toekwam.
- Nadat hij de slachtoffers op de parking van de Carrefour heeft gedragen, is hij teruggegaan naar de bakkerij, heeft zijn jas en gsm gezocht en hij heeft de oven uit gedaan.
- Hij heeft de deur van de bakkerij gesloten, maar kan niet zeggen waarom. Zelf heeft hij niemand gebeld op dat moment.
- Toen hij wegging van de bakkerij heeft hij naar de tweede beklaagde gebeld.

- Hij heeft de hulpdiensten niet zelf gebeld omdat je in de bakkerij niet kon ademen en hij de slachtoffers eerst naar buiten wou dragen. De klant heeft naar de ambulance gebeld, hij heeft de andere persoon naar buiten gedragen. Hij heeft aan de klant gevraagd om naar de ambulance te bellen en heeft ondertussen de andere persoon naar buiten gedragen. Hij stelt dat het toch niet uitmaakt of hij gebeld heeft of iemand anders.
- Hij geeft toe dat hij een fout heeft gemaakt, hij was in paniek en zegt niets te hebben gedaan.
- Geconfronteerd met het gegeven dat hij om 5u56 proberen bellen heeft naar een contact "B." en daarna verschillende keren naar de tweede beklaagde, antwoordt hij dat het telefoontje naar B. een vergissing moet zijn geweest, dat zijn eerste contact een contact met de tweede beklaagde was, toen de ambulance al weg was. Hij moest niet meer bellen naar de ambulance, de klant had dat al gedaan.
- Hij heeft de slachtoffers naar de parking gebracht omdat je in de bakkerij niet kon ademen. Hij wist niet of het gas was of iets anders, of ze hadden misschien iets verkeerd gegeten. Hij dacht niet dat er iets mis was met de oven.
- Op vraag waarom hij de ambulanciers niet heeft ingelicht toen ze de slachtoffers aan het verzorgen waren, antwoordt hij dat hij in paniek was en een fout heeft gemaakt. Op vraag of hij enig idee heeft hoe het zou kunnen dat de slachtoffers bevangen werden door CO, antwoordt hij dat hij dacht dat het van de oven kwam, het raam was dicht. De oven heeft een knop die je moet uittrekken wanneer je de oven aanzet zodat de lucht naar boven kan, wanneer de oven gedaan heeft met bakken, moet je dit terug dicht schuiven zodat alles warm zou blijven. Je moet ook een raam openzetten in het dak met een zwengel. Die ochtend zag hij dat het raam dicht was op het moment dat hij de oven ging uitzetten. Hij heeft niet gezien of de knop van de oven openstond om de lucht naar boven te laten gaan.
- De tweede beklaagde was van in het begin betrokken bij de bakkerij, maar zijn naam stond niet op de papieren omdat hij nog niet over de juiste identiteitsdocumenten beschikte. De afspraken waren een 50/50 verdeling.
- Er was geen arbeidsongevallenverzekering, wel een brandverzekering.
- Via een zekere M. uit Gent heeft hij het telefoonnummer gekregen van B. M.
- B. M., roepnaam A.. Mounir had hem gezegd dat hij geen verblijfsdocumenten had. B. M. drong per telefoon aan om hem te helpen, hij had geen papieren, geen goede relatie met zijn zoon en zei dat hij oud was. In Gent vond hij niemand die wou komen werken, die verblijfsdocumenten had en die ervaring had.
- A. M. is bij hem komen werken, hij zocht iemand voor de patisserie. In België vond hij niemand, hij heeft dan naar iemand in Frankrijk gebeld die iemand wist. Hij wil niet zeggen hoe hij wist dat die persoon in Frankrijk iemand zou kennen die bij hem in de patisserie zou kunnen komen werken. Dat is volgens hem niet belangrijk. Hij geeft uiteindelijk toe dat het een vrouw is, haar nummer staat in zijn gsm opgeslagen onder "Franca Chalha" wat staat voor "Frankrijk" en "Berbers". Hij heeft haar nummer via internet, hij wil niet verder zeggen hoe hij aan dat nummer is geraakt. Dat blijft volgens hem privé.
- Geconfronteerd met diverse whatsapp-berichten met Franca Chalha, stelt hij dat het over de aanwerving ging van A. M., verder wil hij weinig uitleg geven. Volgens hem wou de vrouw meer van hem, maar hij is getrouwd.

25. In opdracht van de onderzoeksrechter worden de camerabeelden gericht, op de parking van de Carrefour, nader geëxploreerd en beschreven (cfr. PV GE.LA.028534/17). Uit deze beelden valt volgende tijdslijn af te leiden:

- 5u54: eerste beklaagde is aanwezig in de bakkerij
- 5u55: eerste beklaagde haalt een eerste slachtoffer uit de bakkerij, zet hem tegen de gevel en gaat de bakkerij terug binnen
- 5u56: eerste beklaagde haalt een tweede slachtoffer uit de bakkerij, zet hem ook tegen de gevel en gaat terug naar de bakkerij
- 5u56-6u00: eerste beklaagde gaat terug bij de slachtoffers en lijkt hen te manipuleren (emmer water?), gaat drie keer naar binnen en naar buiten
- 6u01: persoon (klant) komt tot bij eerste beklaagde en de twee kijken naar de slachtoffers en dragen een eerste slachtoffer over de parking naar de Carrefour
- 6u02: het tweede slachtoffer wordt verlegd over de parking naar de Carrefour
- 6u03: eerste beklaagde en klant staan bij de bakkerij, wandelen dan terug over de parking naar de Carrefour
- 6u04: eerste beklaagde stapt naar bakkerij met soort emmer in de hand
- 6u05: eerste beklaagde stapt terug richting Carrefour zonder voorwerp
- 6u06: eerste beklaagde keert terug richting bakkerij met mogelijks kledij in de hand
- 6u06: klant komt in beeld met voorwerp in de hand dat licht geeft, mogelijks een gsm; eerste beklaagde en klant samen stappen terug in de richting van de slachtoffers
- 6u07: eerste beklaagde stapt heen en weer op de parking van de Carrefour; klant is niet meer te zien
- 6u07m47': ambulance komt toe; eerste beklaagde doet geen teken naar de ambulance, stapt in richting ambulance en verdwijnt buiten beeld

De onderzoekers merken op dat ingevolge de informatie van de meldingsfiche naar het noodnummer 112 blijkt dat de noodoproep heeft plaatsgevonden om 6u02. De ambulance was ter plaatse om 6u10. Ze leiden hieruit af dat tijdsregistratie op de camerabeelden wellicht enigszins afwijkt.

26. Kort na de feiten, nog op 10 januari 2017, is de Inspectie Toezicht Welzijn op het Werk ter plaatse gekomen. Meerdere inbreuken op de Welzijnswetgeving werden weerhouden. Het verslag van deze dienst luidt als volgt (citaat):

"In de bakkerij treffen wij een industriële bakoven aan Rototherm Werner&Pfleideren (bijlage 1, fotodossier: foto 1), met gasbrander "Vectron Elco Klockner" op het dak ervan, (foto 2) Er is op het dak van de oven eveneens een opgebouwde ventilatormotor (te zien boven het bedieningspaneel rechts op foto 1} en een flexibel naar een inox schouw die op het plat dakje

uitgeeft (foto 3,4). Er ligt een borstel op het plat dak en enkele losliggende kabels of touwen, (foto 5)

Wij stellen vast dat de oven een aanvoerleiding van gas (foto 6) heeft en een aanvoerleiding van water (foto 7). De verbinding van de gasleiding met de brander is over de laatste meter (foto 6) gemaakt met behulp van een gele flexibele darm met afsluitklepje . De waterleiding komt van een aftakking van het toiletwater. De elektrische voeding is nog aangesloten. De industriële stekker zit in de contactdoos. Wij hebben deze voor de veiligheid uitgetrokken (foto 8).

Wij vinden twee zekeringskasten in de bakkerij (foto 9 en 10). De stroomkringen zijn niet geïdentificeerd. Voor de stand van de zekeringen verwijzen wij naar deze 2 foto's.

De oven staat niet aan. In de oven treffen wij een rolkar aan met zwartgebakken koeken, type "ontbijtkoeken", (foto 11) In de bakkerij liggen ook nog andere producten voor verdere verwerking, zoals rijzende niet-gebakken broden.

Een tweede ventilator hangt boven de voorzijde van de oven, onder een geopende lichtkoepel. Deze ventilator is vastgemaakt aan het kader van de lichtkoepel met behulp van een verzaagde borstelsteel of analoog en enkele schroeven (foto 12 en 13). Deze ventilator staat niet aan bij onze aankomst. De elektrische aansluiting van de draden via een klem is niet veilig (delen onder stroom genaakbaar) (foto 14 en 15) en de contactdoos is uit de muur getrokken (foto 16). De oven is evenmin elektrisch veilig (foto 17 en 18). Visueel stellen wij vast dat verbindingsklemmetjes met deels genaakbare draad kunnen aangeraakt worden en dat de aardingsgeleiders op minstens één plaats niet zijn verbonden. Aanpalend aan de oven bevindt zich een rijskast Becker - Roermond (foto 19).

Een C02-brandblusser staat ongebruikt, vrij in de verkoopsruimte (laatste keuring 2014; dient jaarlijks te gebeuren), (foto 20 en 21)

Wanneer wij de oven kort aanzetten, schakelt de opgebouwde ventilator aan. De tweede ventilator schakelt niet aan.

Er is geen handleiding noch schriftelijke instructies in de omgeving aanwezig, (inbreuk C)

Bij het aanzetten van de oven horen wij ook water druppelen in de oven. Gezien de precaire toestand van de installatie lieten wij geen verdere onderzoekingen uitgevoerd aangaande deze installatie, maar het auditoraat op de hoogte gebracht en naar de mogelijkheid gevraagd om een deskundige aan te stellen. Het verslag van deze deskundige is opgenomen in het dossier van de onderzoeksrechter.

Stopzetting van gebruik van de oven en de achterliggende rijskast is opgelegd in een document dat ter plaatse is aangeplakt op de deur van de oven (foto 22). Bij een ter post aangetekende brief met ontvangstbewijs is een kopie van de vaststelling overgemaakt aan de werkgever, maar deze werd niet afgehaald (bijlage 2).

Wij hebben vragen met betrekking tot de welzijnsreglementering opgesteld. Deze zijn door HINP/OGP J. D. gesteld en opgenomen in proces-verbaal GE. .LA.002289/17 van 10/01/2017 van de heer B. E. G. (vragen en antwoorden vermeld op pp. 5,6,7).

Hieruit blijkt onder andere dat de werkgever zijn elektrische installatie niet heeft laten nazien door een externe dienst voor technische controles (inbreuk E) en niet was aangesloten bij een

externe dienst voor preventie en bescherming op het werk (inbreuk H). De werkgever stelde een arbeidsmiddel ter beschikking met de vastgestelde tekortkomingen. De veiligheid en gezondheid van de twee werknemers was aldus niet gewaarborgd bij het gebruik ervan (inbreuk D). De werkgever stelt wel dat het periodiek nazicht van de oven georganiseerd was, maar dat kon evenmin worden aangetoond.

Het expertenverslag van 22/02/2017 vermeldt over de waarden van 30% carboxyhemoglobine: "Dergelijke waarden wijzen duidelijk op een blootstelling aan koolstof monoxide". De brandweer mat nog een concentratie van ISOppm tijdens een interventie die werd uitgevoerd tussen 08:04:52 en 08:33:16, of een waarde die zes maal méér is dan de grenswaarde voor beroepsmatige blootstelling op een ogenblik: dat de oven al twee uur uitgezet was. In het appartement erboven was op dat moment nog 280ppm te meten.

De werkgever heeft geen passende maatregelen genomen om de blootstelling aan dit chemisch agens te beperken. Een overschrijding van de grenswaarde is in elk geval verboden (inbreuk A). In deze besloten werkruimte was onvoldoende verse luchttoevoer (inbreuk B).

Niettegenstaande dat de beide slachtoffers in levensgevaar waren, heeft de werkgever onze dienst niet onmiddellijk op de hoogte gebracht van het ongeval (inbreuk G) noch heeft hij onze dienst een omstandig verslag van het ongeval bezorgd (inbreuk F)."

27. De door de arbeidsauditeur aangestelde expert/ingenieur heeft verslag uitgebracht over de technische oorzaak van de CO-intoxicatie.

In zijn verslag meldt de deskundige in eerste instantie wat de gevolgen zijn voor het menselijk lichaam bij blootstelling aan CO-gassen. CO-waarden tussen de 200-400 ppm leiden tot hoofdpijn, duizeligheid, misselijkheid en vermoeidheid. CO-waarden tussen de 400-800 ppm leiden tot intense hoofdpijn met levensgevaar na 3uur. CO-waarden tussen de 800-1600 ppm geven aanleiding tot hoofdpijn, duizeligheid, misselijkheid. Na 45 minuten bewustzijnsverlies. Na 2-3 uur overlijden. De gevolgen treden nog sneller op naarmate de CO-waarden nog toenemen.

De deskundige komt tot volgend besluit:

"De overmatige concentratie van CO in de lucht is afkomstig door een onvolledige verbranding van onder meer aardgas. Door het feit dat het reukloos en smaakloos is en ongeveer evenveel weegt als lucht waardoor het zich vermengt met de lucht in een ruimte is het zonder meettoestel niet te detecteren vóór er gevolgen merkbaar zijn. Aardgas heeft bij verbranding per 1,65 kW afgegeven vermogen 1m3 lucht nodig. We kennen het vermogen van de gasinstallatie voorlopig niet maar zonder voldoende luchttoevoer is de aanwezige omgevingslucht van een gesloten ruimte vlug verbruikt.

We vermoeden dat de schouw hier niet de oorzaak is van de slechte verbranding maar wel een gebrek aan verbrandingslucht al dan niet samen met de slechte werking van de brander: in dit verband kan eventueel aan de brandweer worden gevraagd of het dakvenster al dan niet openstond en kan nagegaan of de ventilator functioneert en in welke richting de ventilator draaide (aanzuigen buitenlucht of afzuigen lucht naar buiten.) Eveneens kan een controle van de verbranding en de rookgassen in de oven gebeuren door een technieker van een onderhoudsfirma van Werner & Pflederer."

Na bijkomende informatie vanwege de politiediensten te hebben ontvangen, wijst de deskundige nog naar volgende relevante vaststellingen:

- Met betrekking tot de plaatsing van de oven "conform de veiligheidsmaatregelen":

"Er is blijkbaar geen gas-keuring gebeurd door een erkend instantie. We weten eveneens niet welk deel van de gasleiding er door S. R. werd geïnstalleerd. Dergelijke keuring is verplicht bij zowel een nieuwe installaties als bij een belangrijke uitbreiding van een installatie. De keuring van een gasinstallatie moet uitgevoerd worden door een organisme dat erkend is om keuringen uit te voeren en beschikt over een BELAC-accreditatie en een erkenning van de FOD Economie dienst Energie en Veiligheid.

Deze keuring controleert niet alleen op gaslekken maar eveneens de ventilatie en de aanvoer van oxidatieve lucht (de lucht die binnen in het verwarmingstoestel wordt aangevoerd om het verbrandingsmengsel van de brander te verrijken) voor de verschillende toestellen die werken op gas en kijken eveneens de correcte realisatie van de afvoer van de verbrandingsproducten na. (materialen, afbakeningen, slangen, thermische bescherming en isolatie). We vermeldden reeds in het verslag dd. 17/1/2017 het brandgevaar door straling naar het plafond, waartegen men een plaat rotswol van 6 cm bovenop de verbrandingsruimte van de oven plaatste."

- Met betrekking tot de vraag van S. R. aan de eerste beklaagde om een gat te maken boven de oven ter verluchting en voorkoming van CO:

"Een voorziening voor verluchting moet vast en definitief zijn. Zoals de toestand zich voordeed kon men het luik dicht doen. We hebben eveneens grote vragen bij de ventilator. Door aan een gebruiker dergelijke raadgevingen te geven is men als installateur medeverantwoordelijk. Zie in dit verband eveneens onze opmerkingen in ons schrijven dd. 17/1/2017."

- Met betrekking tot de eerdere panne - herstelling van de oven:

"S. R. heeft blijkbaar een tweede kans gehad om een gevaarlijke situatie bij werking te melden aan de gebruikers."

Ten slotte maakt de deskundige nog melding dat er blijkbaar geen documenten met betrekking tot de oven beschikbaar zijn bij de installateur, noch bij de gebruiker.

28. Het labo-onderzoek uitgevoerd door professor S. op bloedstalen van de slachtoffers wijst niet op de aanwezigheid van het carboxyhemoglobinegehalte in de afgenomen bloedstalen. De waarden waren niet als verhoogd te beschouwen waren. Bevraging door professor S. bij de dienst Spoedgevallen van het UZ Gent wees evenwel uit dat op een eerder tijdstip waarden rond de 30% carboxyhemoglobine gemeten werden. Dergelijke waarden wijzen volgens de deskundige duidelijk op een blootstelling aan koolstofmonoxide, zoals aanwezig in rook waarbij onvolledige verbranding van koolstofhoudende verbindingen plaatsvond. Dergelijke waarden kunnen het bewustzijnsverlies bij beide betrokkenen verklaren.

29. De arbeidsauditeur voegt nog vaststellingen toe aan het dossier gedaan op 12 december 2016 waarbij een politiepatrouille vaststelde hoe M. H. aan het ruziën was met een vrouw ter hoogte van de Marokkaanse bakkerij, (…). Na interpellatie gaat het koppel elk zijn eigen weg waarbij M. H. de bakkerij binnen gaat en langs de binnenzijde afsluit met een sleutel. De bakkerij is gesloten en de rolgordijnen zijn naar beneden. Door de kieren ziet de politie dat M.

H. aan het dweilen is. Hij gebruikt trekker en dweil. De vloer is nat en bedekt met zeepschuim. De politie klopt aan en M. H. opent de deur. Hij kan geen arbeidscontract voorleggen.

M. H. werd uitgenodigd voor verhoor, nam zelf nog telefonisch contact op maar is uiteindelijk niet komen opdagen.

Op 5 januari 2017 wordt de eerste beklaagde hierover verhoord. Hij ontkent dat M. H. aan het werk was in de bakkerij. Hij had hem de sleutel gegeven omdat hij de resten van oud brood gratis mocht houden. Hij geeft dat brood door aan mensen die kippen of schapen hebben. Hij verklaart spontaan dat zijn frigo lekt en daardoor soms water verliest. M. H. was volgens hem spontaan het water van de frigo aan het opkuisen.

In het kader van het gerechtelijk onderzoek wordt M. H. alsnog verhoord. Hij ontkent dat hij aan het werk was. Hij verklaart dat hij een vriend is van de tweede beklaagde en gratis brood mocht halen in de bakkerij. Op het ogenblik van de controle had hij net een plas water ontdekt in de bakkerij en hij had een trekker genomen om dit op te kuisen. Geconfronteerd met de sms-berichten tussen hem en de eerste beklaagde, stelt hij dat dit is omdat hij niet gemakkelijk kan sms'en in het Arabisch. Hij gebruikt dan soms andere woorden zoals "vuil" in plaats van "oude broden", "kelder" in plaats van "bergplaats/wc" en "opkuisen" in plaats van "oude broden meenemen". De sms-berichten wijzen volgens hem niet op afspraken omtrent tewerkstelling.

30. Aan het dossier worden tenslotte nog drie processen-verbaal toegevoegd van zegelverbreking zonder dat een uiteindelijke verantwoordelijke hiervoor kan worden aangeduid.

Beoordeling

Tenlasteleggingen A.1 zoals verbeterd, A.2, B.1 zoals verbeterd en B.2 - illegale tewerkstelling/zwartwerk van A. M. en B. M.

De rechtbank stelt vast dat de feiten, voorwerp van de tenlasteleggingen A.1 zoals verbeterd, A.2, B.1 zoals verbeterd en B.2 bewezen zijn en dit op het door het auditoraat weerhouden tijdstip (periode) van incriminatie. Ter zake steunt de rechtbank zich in het bijzonder op de hierna volgende elementen van het strafdossier (zoals hoger telkens in essentie weergegeven):

- de feitelijke vaststelling dat A. M. en B. M. werden aangetroffen vlak aan de bakkerij, met bloem op de kledij;
- de onderling integraal overeenstemmende verklaringen van A. M. en B. M.;
- de verklaringen van S. T.;
- de aangetroffen persoonlijke spullen van A. M. en B. M. in de bakkerij;
- het whatsappverkeer aangetroffen op de telefoon van de eerste beklaagde;
- de faxberichten van de Dienst Vreemdelingenzaken;
- de verklaringen van de eerste en de tweede beklaagde.

De feiten, voorwerp van de tenlasteleggingen A.1 zoals verbeterd, A.2, B.1 zoals verbeterd en B.2, zijn bewezen in hoofde van de eerste, de tweede en de derde beklaagde.

De rechtbank bespreekt hierna de individuele toerekening van de feiten per beklaagde.

Tenlastelegging A.3 - zwartwerk M. H.

De rechtbank stelt vast dat de feiten, voorwerp van de tenlastelegging A.3 bewezen zijn en dit op het door het auditoraat weerhouden tijdstip van incriminatie. Ter zake steunt de rechtbank zich in het bijzonder op de hierna volgende elementen van het strafdossier (zoals hoger telkens in essentie weergegeven):

- de feitelijke vaststelling dat M. H. op 12 december 2016 als enige aanwezig was in de bakkerij;
- de feitelijke vaststelling dat M. H. op dat ogenblik met zeepsop en zwabber de vloer aan het opdweilen was;
- de feitelijke vaststelling dat M. H. de deur van de bakkerij achter zich op slot deed;
- de sms-berichten van M. H. en de eerste beklaagde die niet voor misinterpretatie vatbaar zijn en duidelijk gaan over werkafspraken;

De feiten, voorwerp van de tenlastelegging A.3, zijn bewezen in hoofde van de eerste, de tweede en de derde beklaagde.

De rechtbank bespreekt hierna de individuele toerekening van de feiten per beklaagde.

Tenlasteleggingen C, D, E, F, G, H, I, J, zoals aangevuld en K - welzijn

De beklaagden worden vervolgd voor diverse inbreuken op de welzijnsreglementering. Meer bepaald wordt hen verweten

- dat zij geen risicoanalyse hebben opgesteld (C);
- dat er geen preventiemaatregelen waren uitgewerkt van de gebruikte arbeidsmiddelen, waaronder de bakoven (D);
- dat zij hebben nagelaten ervoor te zorgen dat er voldoende informatie en gebruiksaanwijzingen werden verschaft aan de werknemers met betrekking tot de arbeidsmiddelen (E);
- dat zij ongeschikte arbeidsmiddelen hebben ter beschikking gesteld, meer bepaald de bakoven (F);
- dat zij niet in het bezit waren van een indienststellingsverslag inzake de gebruikte bakoven (G);
- dat zij er niet voor hebben gezorgd dat er een periodieke controle werd uitgevoerd door een erkende instantie van de bakoven (H);
- dat zij nagelaten hebben de risico's bij werkzaamheden waarbij gevaarlijke chemische agentia betrokken zijn, op te heffen of te verkleinen (I);
- dat zij er niet voor gezorgd hebben dat de werknemers in de werklokalen over voldoende verse lucht beschikken (J);
- dat zij hebben nagelaten een omstandig verslag van een ernstig arbeidsongeval te bezorgen aan de dienst Toezicht Welzijn op het Werk binnen de 10 dagen volgend op het ongeval (K).

Dit alles met de verzwarende omstandigheid dat er gezondheidsschade bij een werknemer is opgetreden of dat een arbeidsongeval zich heeft voorgedaan.

De rechtbank stelt vast dat de feiten, voorwerp van de tenlasteleggingen C, D, E, F, G, H, I, J zoals aangevuld, en K allen bewezen zijn en dit op het door het auditoraat weerhouden tijdstip van incriminatie. Ter zake steunt de rechtbank zich in het bijzonder op de hierna volgende elementen van het strafdossier (zoals hoger telkens in essentie weergegeven):

- het aanvankelijk proces-verbaal opgesteld door de interventiepolitie;
- het fotodossier opgesteld door de interventiepolitie;
- de informatie afkomstig van de brandweer, waaronder de verklaring van officier V. B.;
- de medische informatie met betrekking tot de slachtoffers zoals vermeld in het rapport van Prof. S.;
- de vaststellingen van de dienst Toezicht Welzijn op het Werk;
- de vaststellingen opgenomen in het rapport van de door de arbeidsauditeur aangestelde
- deskundig ingenieur;
- de verklaringen van S. R.;
- de verklaringen van de eerste en de tweede beklaagde.

De rechtbank komt tot de conclusie dat de beklaagden geen elementen bijbrengen die deze vaststellingen weerleggen.

Ook de stelling dat de eerste beklaagde zich zou kunnen beroepen op onoverkomelijke dwaling, zoals voorgehouden in conclusie, kan niet worden gevolgd. Schulduitsluitingsgronden hebben betrekking op de verwijtbaarheid. Bij dwaling betekent dit dat zij slechts zal worden aangenomen indien zij niet aan de dader kan worden verweten: hem/haar mag geen fout treffen met betrekking tot het verkeerd begrip of de afwezigheid van enig begrip omtrent de feitelijke aspecten van zijn/haar gedraging en/of het strafbaar karakter ervan. De loutere goede trouw volstaat dus niet om een dwaling op te leveren: bovendien moet worden aangetoond dat de dwaling onoverwinnelijk (of niet foutief) is, met andere woorden dat de dader geen fout heeft begaan bij zijn vergissing of onbegrip omtrent de strafwet.

Het criterium dat wordt toegepast om de "onoverwinnelijkheid" te beoordelen is dat van de gemiddelde "redelijke en vooruitziende persoon". De vraag wordt gesteld of eenieder redelijkerwijze, in dezelfde omstandigheden, het misdrijf zou hebben gepleegd.

De eerste beklaagde is zaakvoerder van een vennootschap waarbinnen twee werknemers werden tewerkgesteld waarbij zij gebruik dienden te maken van een bakkersoven. Een redelijke en vooruitziende zaakvoerder van een vennootschap weet dat de veiligheid van een dergelijke installatie belangrijk is. Als zaakvoerder en werkgever diende hij er op toe te zien dat de bakkersoven veilig kon functioneren, hij diende daartoe proactief en professioneel te werk te gaan. In onderliggend geval werd niet enkel niet proactief te werk gegaan, doch werd er zeer amateuristisch te werk gegaan. De installatie van de ventilatie verliep niet volgens de regels van de kunst. Zelfs voor een leek moet duidelijk zijn geweest dat het moeten opendraaien van het verluchtingsvenster met een stok een onveilige manier van werken is wanneer een oven van dergelijke omvang moet worden bediend. De rechtbank concludeert dan ook dat hier geen sprake is van onoverwinnelijke dwaling.

Wat betreft de aangifte van het arbeidsongeval stelt de rechtbank vast dat de beklaagde zelf aan de oorzaak lag van zijn voorlopige hechtenis. Hij kan zich hier niet op beroepen om zijn onschuld aan te tonen. Bovendien stond de eerste beklaagde in contact met zijn advocaten zodat

hij perfect in de mogelijkheid was om alsnog, via zijn raadslieden, de nodige opdrachten te geven om zich in regel te stellen met de wet.

De feiten, voorwerp van de tenlasteleggingen C, D, E, F, G, H, I, J zoals aangevuld en K, alsook de verzwarende omstandigheid, zijn bewezen in hoofde van de eerste, de tweede en de derde beklaagde.

De rechtbank bespreekt hierna de individuele toerekening van de feiten per beklaagde.

Tenlastelegging L, zoals heromschreven, - mensenhandel

De beklaagden worden onder de tenlastelegging L, zoals heromschreven, vervolgd wegens feiten van mensenhandel door economische uitbuiting van B. M. en A. M..

Strafbare feiten van mensenhandel in de context van sociale fraude, vereisen volgens artikel 433 quinquies, 3° Strafwetboek de werving, het vervoer, de overbrenging, de huisvesting, de opvang van een persoon, het nemen of de overdracht van de controle over hem met als doel het verrichten van werk of het verlenen van diensten, in omstandigheden die in strijd zijn met de menselijke waardigheid.

Het Hof van Cassatie heeft in zijn arrest van 8 oktober 2014 beslist dat bij ontstentenis van een wettelijke definitie of van uitleg in de voorbereidende werkzaamheden, de term werving in zijn normale betekenis dient te worden begrepen. Die houdt niet in dat de aangeworven persoon daartoe moet worden aangezocht. De werving van een persoon met als doel het verrichten van werk of het verlenen van diensten in omstandigheden die in strijd zijn met de menselijke waardigheid, is alleen strafbaar als de vervolgde persoon heeft gehandeld met als doel het slachtoffer aan het werk te zetten in omstandigheden die in strijd zijn met de menselijke waardigheid, (cfr. Cass. AR P.14.0955.F 8 oktober 2014, www.cass.be)

Uit het strafdossier blijkt dat B. M. en A. M. gerekruteerd werden uit een clandestien arbeidscircuit, dat zij zes dagen op zeven nachtwerk verrichtten waarbij zij gemiddeld tussen de 48 uren en de 54 uren arbeid presteerden per week. Het feit dat zij zoveel nachtelijke uren arbeid dagelijks en wekelijks presteerden gedurende lange periodes, is op zichzelf in strijd met de menselijke waardigheid.

De tewerkstelling was des te meer in strijd met de menselijke waardigheid aangezien de verloning van deze arbeid volstrekt ontoereikend was. B. M. verdiende 6,1 euro per uur. A. M. verdiende 7,5 euro per uur.

De verklaring van A. M. dat hij op een matras sliep op de grond, geen persoonlijke spullen heeft, zelfs geen kledij of tandenborstel, toont hun abominabele verblijfsomstandigheden aan. De rechtbank weerhoudt ook het gegeven dat beide illegale werknemers niet beschikten over hun officiële identiteitsdocumenten/paspoorten, waarbij beiden verklaren deze "toevallig" te zijn verloren, nu dit een quasi standaard methode is die wordt gehanteerd bij het aanleveren van illegale goedkope arbeidskrachten.

Dat de arbeidsomstandigheden mensonwaardig waren, blijkt verder uit de veiligheidscontext waarin de slachtoffers in concreto werden tewerkgesteld. De beklaagden lieten op amateuristische wijze een bakoven installeren, in het zwart, zonder erkende plaatser, zonder keuring. De plaatsgesteldheid die blijkt uit het fotodossier toont op schrijnende wijze aan dat de arbeidsveiligheid van de bakkersgasten B. M. en A. M. allerminst een bezorgdheid was van

de beklaagden. Het gebrek aan verse lucht zou vroeg of laat tot CO-intoxicatie leiden. Deze houding heeft zich voortgezet tot op het ogenblik waarop de bijna dodelijke CO-intoxicatie zich voordeed en ook erna. De twee slachtoffers werden immers op een parking achtergelaten, zonder dat de hulpdiensten werden geïnformeerd over de ware toedracht van wat hen was overkomen (zie verdere bespreking onder N) en zonder dat de beklaagden hun verantwoordelijkheid daarvoor wilden opnemen.

Het feit dat de slachtoffers stelden dat de eerste beklaagde zich respectvol gedroeg ten opzichte van hen, doet geen afbreuk aan de hierboven gedane pertinente vaststellingen.

Op grond van al het bovenstaande oordeelt de rechtbank dat een tewerkstelling in strijd met de menselijke waardigheid is aangetoond.

Ook de verzwarende omstandigheden zoals bedoeld in art. 433septies, 2°, 4° en 6°, Strafwetboek zijn bewezen.

Beide werknemers bevonden zich in hun geboorteland, of in Frankrijk/Brussel (omgeving (…)), in een dermate precaire sociale situatie dat zij gemakkelijke slachtoffers waren voor de mensonterende tewerkstelling in een onveilige bakkerij met overnachting op een matras waarbij zij over geen andere persoonlijke bezittingen beschikten dan de kleren die ze aanhadden. In België bevonden zij zich in een onwettige, precaire administratieve toestand. De beklaagden hebben hen precies omwille van deze precaire situatie gerekruteerd gezien zij wisten dat de slachtoffers bereid zouden zijn om aan lage lonen te werken.

Twee slachtoffers werden onafhankelijk van elkaar uit het circuit van illegale arbeidskrachten gerekruteerd om gedurende een langere periode in mensonwaardige omstandigheden in de bakkerij te werken. De feiten waren geenszins occasioneel. De verzwarende omstandigheid van de gewoonte is bewezen. Dat hun leven door de feiten minstens door grove nalatigheid in gevaar werd gebracht, staat evenzeer vast.

Gelet op hetgeen voorafgaat, acht de rechtbank de tenlastelegging L, alsook de verzwarende omstandigheden zoals heromschreven, bewezen.

De rechtbank bespreekt hierna de individuele toerekening van de feiten per beklaagde.

Tenlastelegging M.1 en M.2 - onopzettelijke slagen en verwondingen

Volgens artikel 418 van het Strafwetboek is schuldig aan onopzettelijk doden of onopzettelijk toebrengen van letsel, hij die het kwaad veroorzaakt door gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg, maar zonder het oogmerk om de persoon van een ander aan te randen.

De beklaagden worden (bij samenhang met de tenlasteleggingen C tot en met K) verweten door gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg, maar zonder het oogmerk om de persoon van een ander aan te randen, onopzettelijk slagen of verwondingen te hebben toegebracht aan B. M. en A. M..

Artikel 418 van het Strafwetboek vereist de cumulatieve aanwezigheid van drie voorwaarden: een fout van de beklaagde, schade (de verwondingen van het slachtoffer) en een oorzakelijk verband tussen de fout en de verwondingen van het slachtoffer.

Bij artikel 418 maakt het gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg de fout uit waarop de strafbaarstelling is gesteund (zie o.a. Cass. 11 december 2002, Arr. Cass. 2002, 2731). Elke fout, hoe licht ook, kan een gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg in de zin van artikel 418 opleveren (zie o.a. Cass. 12 september 2007, Arr. Cass. 2007,1603). Het moreel element van dit misdrijf is de onachtzaamheid. Deze onachtzaamheid bestaat in een gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg, een nalatigheid die schadelijke gevolgen heeft veroorzaakt, die men weliswaar noch rechtstreeks noch onrechtstreeks heeft gewild, doch die men kon voorzien of vermijden. Er is een gebrek aan voorzichtigheid wanneer men een daad stelt of verzuimt te stellen waarvan men zich de mogelijke schadelijke gevolgen zelfs niet realiseert, hoewel een normaal vooruitziend en voorzichtig persoon deze gevolgen kon en moest voorzien en derhalve ook moest vermijden (zie o.a. Cass. 11 december 2002, Arr. Cass. 2002, 2731). Er is een gebrek aan voorzorg wanneer men een daad stelt of verzuimt te stellen waarvan men zich de mogelijke schadelijke gevolgen wel realiseert, zonder dat men het nodige doet om deze te vermijden, hetzij uit lichtzinnigheid, hetzij uit overmoed.

Inzake het oorzakelijk verband tussen de fout en de schade (in casu de verwondingen van het slachtoffer) luidt de kernvraag of de verwondingen zich ook zouden voorgedaan hebben indien de fout niet had plaatsgevonden: indien men de gewraakte gedraging als antecedent uit de keten van gebeurtenissen die aan het gevolg voorafgingen, wegneemt, zou het gevolg dan zijn ingetreden? Is het antwoord op deze vraag ontkennend, dan wordt de gedraging beschouwd als oorzaak van het gevolg. Het causale verband tussen de fout en de schade veronderstelt, met andere woorden, dat zonder het eerste, het tweede zich niet zou hebben voorgedaan zoals het is gebeurd (zie o.a. Cass. 4 februari 2009, Arr. Cass. 2009, 371). Het is niet nodig dat de fout en de schade op hetzelfde ogenblik plaatsvinden (zie o.a. Cass. 16 november 1999, Arr. Cass. 1999,1442) en dat de fout de onmiddellijke, rechtstreekse oorzaak zou zijn van de schade. Het volstaat dat de fout zich inschakelt in het geheel van feiten die hebben geleid tot de schade (zie o.a. Corr. Luik 23 april 2008, T. Verz. 2009, afl. 2,174). Het is ook niet vereist dat de fout van de beklaagde de enige, uitsluitende oorzaak van de verwondingen is (zie o.a. Cass. 16 oktober 2008, J.L.M.B. 2009, 641). De samenlopende fout die aan een derde wordt toegeschreven heeft dan ook geen invloed op de wettigheid van de schuldigverklaring (zie o.a. Cass. 14 mei 2008, Pas. 2008, 1162). Ook de samenlopende fout van het slachtoffer zelf wist de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de dader niet uit, indien de schade zich niet zou hebben voorgedaan zonder zijn eigen fout (zie o.a. Cass. 1 februari 2009, Arr. Cass. 2009, afl. 2, 482).

De rechtbank verwijst vooreerst naar de weerhouden inbreuken C, D, E, F, G, H, I, J, zoals aangevuld, en K in hoofde van de beklaagden. Het is duidelijk dat er in hoofde van elk van de beklaagden wel degelijk sprake is van een gebrek aan voorzichtigheid en derhalve een fout in de zin van artikel 418 van het Strafwetboek. Uit het voorgaande blijkt dat de beklaagden hebben nagelaten ook maar de minste veiligheidsmaatregelen te nemen.

Bovendien meent de rechtbank dat ook het oorzakelijk verband tussen de inbreuken op de welzijnsreglementering in hoofde van de beklaagden en de CO-intoxicatie van A. M. en B. M. op een afdoende wijze vaststaat. De CO-intoxicatie is in hoofdzaak het gevolg van een totaal gebrek aan risicoanalyse, het tekortschieten in het ter beschikking stellen van adequate beschermingsmiddelen, het niet geven van correcte informatie en het doen werken met installaties die niet gekeurd zijn. Er was geen veiligheidsbeleid en de beklaagden lieten na de maatregelen van voorzichtigheid en voorzorg te nemen die door de welzijnsreglementering worden opgelegd en die door een normale werkgever, in dezelfde omstandigheden, wel zouden

zijn genomen. Het totaal afwezig zijn van een veiligheidsbeleid vormt de enige oorzaak van de CO-intoxicatie van A. M. en B. M. op 10 januari 2017.

De wetgeving op de arbeidsveiligheid is er op gericht om een veilige context te creëren voor werknemers. Werknemers dienen dit niet zelf te doen. De argumentatie van de eerste beklaagde in conclusies over het feit dat de slachtoffers zelf onvoorzichtig waren en zodoende zichzelf hebben schuldig gemaakt aan een gebrek aan voorzichtigheid en voorzorg is in strijd met de ratio legis van de wetten inzake arbeidsveiligheid.

Ook de feiten, voorwerp van de tenlasteleggingen M.1 en M.2, zijn bijgevolg bewezen. De toerekening van dit misdrijf wordt hieronder verder besproken.

Tenlastelegging N - schuldig verzuim

Artikel 422bis Strafwetboek heeft de morele verplichting van iedere burger tot het verlenen van hulp aan een persoon in nood omgezet in een afdwingbare verplichting. Het niet nakomen van deze plicht is strafbaar gesteld teneinde gevallen van buitengewoon en niet verschoonbaar egoïsme te bestraffen.

De wettelijke bestanddelen van het misdrijf zijn:

- iemand verkeert in groot gevaar;
- een persoon die zelf die toestand heeft vastgesteld of aan wie die toestand is beschreven door degenen die zijn hulp inroepen, verzuimt hulp te verlenen of te verschaffen;
- een moreel element;
- de verzuimer kon helpen zonder ernstig gevaar voor zichzelf of voor anderen.

Het staat vast dat de beide slachtoffers zich, op het ogenblik dat zij door de eerste beklaagde werden aangetroffen, in een situatie verkeerden van groot gevaar. Beide slachtoffers werden met levensgevaar afgevoerd naar het UZ Gent, een situatie die voor B. M. aanhield tot nog 24u na zijn opname in het ziekenhuis. De CO-intoxicatie had hen fataal kunnen worden. Het eerste constitutieve element van het misdrijf is aangetoond.

Uit de feiten blijkt verder dat de ernst van de situatie dermate duidelijk was dat ook de eerste beklaagde moet beseft hebben dat professionele medische hulp noodzakelijk was. Beide slachtoffers waren buiten bewustzijn, hun ademhaling was zeer zwaar en uit de verklaring van getuige S. T. blijkt dat minstens één van hen schuim op de lippen had. Ook het tweede constitutief bestanddeel is aanwezig.

Als moreel bestanddeel vereist de wet geen bijzonder opzet, de beklaagde moet niet de bijzondere bedoeling hebben gehad de persoon die in gevaar verkeerde van iedere hulp te beroven. Het is voldoende dat hij wetens en willens in gebreke is gebleven ten aanzien van de algemene solidariteitsplicht. Algemeen opzet is wel vereist, een verkeerde appreciatie van de feiten kan geen aanleiding geven tot schuldig hulpverzuim.

Uit de feiten blijkt dat de eerste beklaagde een aantal handelingen heeft gesteld om de slachtoffers te helpen, namelijk hij heeft de slachtoffers naar buiten gedragen, heeft water over

hen gegooid en heeft uiteindelijk, nadat S. T. hem hiernaar vroeg, deze laatste gevraagd om de hulpdiensten te verwittigen.

Daartegenover staat dat uit de camerabeelden blijkt dat de eerste beklaagde, anders dan hij in zijn verklaringen hierover wil doen uitschijnen, nog ruim de tijd had tussen het naar buiten dragen van de slachtoffers en de aankomst van S. T., om de hulpdiensten te verwittigen. De eerste beklaagde was niet doende met het naar buiten dragen van de twee slachtoffers, op het ogenblik dat hij S. T. vroeg om de hulpdiensten op te bellen.

Verder staat vast dat de eerste beklaagde op geen enkel ogenblik aan de hulpdiensten melding heeft gemaakt van de situatie waarin de beide slachtoffers door hem werden aangetroffen. Hij heeft zich niet kenbaar gemaakt, hij heeft niet meegedeeld dat de slachtoffers werden aangetroffen in de bakkerij, hij heeft niet gemeld hoelang de slachtoffers al buiten bewustzijn waren, hij heeft geen melding gemaakt van het feit dat er mogelijks een intoxicatie was door gas, van welke aard ook. Nochtans was deze informatie cruciaal om een adequate behandeling van de slachtoffers mogelijk te maken. De eerste beklaagde heeft, zoals blijkt uit zijn laatste verklaring, gezien hoe de hulpdiensten bezig waren met het antivriesmiddel. Ook op dat ogenblik heeft hij niet meegedeeld dat de twee slachtoffers door hem in de bakkerij werden aangetroffen en hun toestand niet afkomstig was van het antivriesmiddel. De twee slachtoffers werden hierdoor verkeerd behandeld en de meest adequate verzorging werd hen hierdoor ontzegd.

Uit het dossier blijkt dat de eerste beklaagde dit wetens en willens heeft gedaan. Hij heeft willen vermijden dat de twee slachtoffers konden gekoppeld worden aan de bakkerij en dat hun illegale tewerkstelling aan het licht zou komen. Door zich bewust afzijdig te houden, zich verdekt op te stellen en bijgevolg niet in te grijpen en belangrijke informatie aan de hulpverleners te onthouden, heeft de eerste beklaagde er rechtstreeks voor gezorgd dat de slachtoffers, die op dat ogenblik in levensgevaar waren, verkeerd werden behandeld. Hierdoor is voldaan aan de vereiste van een moreel element.

De eerste beklaagde heeft op twee ogenblikken er wetens en willens voor gekozen om geen hulp te bieden, een eerste keer wanneer hij, ondanks het feit dat hij daarvoor de tijd en gelegenheid had, zelf meteen de hulpdiensten te bellen. Een tweede keer door het ambulancepersoneel cruciale informatie te onthouden. Het moreel element is zodoende aangetoond.

Uit de camerabeelden blijkt tenslotte dat de eerste beklaagde de gelegenheid had om, zonder zichzelf in gevaar te brengen, de hulpdiensten te verwittigen. Hij heeft dit niet gedaan zodat ook het laatste constitutieve bestanddeel aanwezig is.

De feiten, voorwerp van de tenlastelegging N, zijn naar recht bewezen in hoofde van de eerste beklaagde.

Toerekening

31. De derde beklaagde BVBA BAKKERIJ (...) wordt onder de tenlasteleggingen A tot en met M vervolgd als werkgever.

Op grond van artikel 5, eerste lid Strafwetboek is een rechtspersoon strafrechtelijk verantwoordelijk voor misdrijven die hetzij een intrinsiek verband hebben met de verwezenlijking van haar doel of de waarneming van haar belangen, of die, naar blijkt uit de concrete omstandigheden, voor haar rekening zijn gepleegd.

De ten laste gelegde misdrijven hebben een intrinsiek verband met de verwezenlijking van het doel van deze vennootschap. De misdrijven werden ook voor haar rekening gepleegd.

Er werd gekozen voor een bedrijfsvoering met miskenning van de meest elementaire wettelijke bescherming van de werknemers waarbij er bovendien niet de minste aandacht was voor de arbeidsveiligheid en de welzijnswetgeving in het algemeen.

Op BVBA BAKKERIJ (...) rust bijgevolg als rechtspersoon een eigen strafrechtelijke verantwoordelijkheid. De bewezen verklaarde inbreuken kunnen haar worden toegerekend.

32. Respectievelijk als zaakvoerder en feitelijk zaakvoerder fungeerden de eerste en de tweede beklaagde als lasthebbers van deze vennootschap.

Beiden hadden zeggenschap in de vennootschap. De rechtbank verwijst hiervoor naar de verklaring van de tweede beklaagde die duidelijk stelt dat hij medevennoot is en dat de zaak op hun beider naam staat. De enige reden waarom dit nog niet geofficialiseerd werd, was omdat de tweede beklaagde nog niet over de juiste papieren beschikte. Hij bevestigt in zijn verklaring evenwel uitdrukkelijk dat de opbrengst 50/50 werd verdeeld en dat beiden geld uit de kassa konden nemen, dit in volle vertrouwen met elkaar zonder dat dit ergens genoteerd diende te worden.

De vennootschap werd door de eerste en de tweede beklaagde samen geleid. Beiden hadden financiële verantwoordelijkheid en beslissingsbevoegdheid en namen het zaakvoerderschap ook daadwerkelijk op. De concrete aanwerving van de twee slachtoffers via het clandestien arbeidscircuit evenals de concrete arbeidsvoorwaarden van de twee slachtoffers waren beiden bekend en door beiden goedgekeurd. Zij droegen dan ook gezamenlijk de verantwoordelijkheid voor de naleving van de sociaalrechtelijke wetten.

De misdrijven kunnen hen zodoende beide worden toegerekend.

33. Krachtens artikel 5 Strafwetboek is een rechtspersoon, ook een eenmans-BVBA, strafrechtelijk verantwoordelijk voor misdrijven, die hetzij een intrinsiek verband hebben met de verwezenlijking van zijn doel of de waarneming van zijn belangen, of die, naar blijkt uit de concrete omstandigheden, voor zijn rekening zijn gepleegd.

BVBA BAKKERIJ (...) had als maatschappelijk doel onder meer de uitbating van een bakkerij. De inbreuken werden gepleegd in het kader van de exploitatie van deze vennootschap en dus in haar belang en ter verwezenlijking van haar doel. Deze misdrijven werden ook voor haar rekening gepleegd. Er werd gekozen voor een bedrijfsvoering waarbij de sociaalrechtelijke regelgeving bewust niet werd nageleefd binnen BVBA Bakkerij (…). De inbreuken genereerden ook een economisch voordeel voor de vennootschap. Op de rechtspersoon rust bijgevolg een eigen strafrechtelijke verantwoordelijkheid.

34. Artikel 5, tweede lid Strafwetboek bepaalt verder dat wanneer de rechtspersoon verantwoordelijk gesteld wordt, uitsluitend wegens het optreden van een geïdentificeerde natuurlijke persoon, enkel degene die de zwaarste fout heeft begaan, kan worden veroordeeld.

Indien de geïdentificeerde natuurlijke persoon de fout wetens en willens heeft gepleegd, kan hij samen met de verantwoordelijke rechtspersoon worden veroordeeld.

Artikel 5, tweede lid Sw. voert dus een strafuitsluitingsgrond in voor degene die de minst zware fout heeft begaan. Overeenkomstig artikel 5, tweede lid, tweede zin, Strafwetboek kan de geïdentificeerde natuurlijke persoon samen met de verantwoordelijke rechtspersoon worden veroordeeld indien hij de fout wetens en willens heeft gepleegd. Deze bepaling is van toepassing zowel op opzettelijke als op onachtzaamheidsmisdrijven. Wetens en willens handelen, zoals vereist bij artikel 5, tweede lid, Strafwetboek, betekent dat de dader bewust en zonder dwang handelt. Die bepaling vereist niet dat de dader te kwader trouw of bedrieglijk handelt. De rechter oordeelt in feite en dus onaantastbaar of de natuurlijke persoon wetens en willens heeft gehandeld (Cass. 2 februari 2016, P.14.0992.N).

Uit het dossier blijkt dat de eerste en de tweede beklaagde er welbewust voor gekozen hebben om bij de bedrijfsvoering van de bakkerij een beroep te doen op twee bakkers met een illegaal statuut. Zij hebben beslist in welke arbeidsomstandigheden zij zouden werken, dit zowel qua verloning en arbeidsduur als qua materiële werkomstandigheden, met inbegrip van de onveilige bakoven. De beklaagden handelden bewust en zonder dwang, dit is wetens en willens. Zodat zij samen met de vennootschap kunnen veroordeeld worden. Er is bijgevolg geen grond voor de toepassing van de strafuitsluitingsgrond zoals bedoeld in artikel 5, tweede lid, Strafwetboek. De beklaagden-natuurlijke personen kunnen derhalve samen met de beklaagde-rechtspersoon worden veroordeeld.

Straf

M.b.t. de eenheid van opzet

35. De rechtbank oordeelt dat de tenlasteleggingen, zoals deze ter beoordeling zijn voorgelegd aan de rechtbank, niet allen gekenmerkt worden door één gemeenschappelijk opzet. De verschillende tenlasteleggingen kunnen in essentie worden ingedeeld in drie groepen die telkens een van elkaar te onderscheiden gemeenschappelijk opzet tonen:

1. de feiten die verband houden met de arbeidsvoorwaarden en het zwartwerk van de werknemers van Bakkerij (...), met name de feiten, voorwerp van de tenlasteleggingen A.1 zoals verbeterd, A.2, A.3, B.1 zoals verbeterd, B.2 en L, zoals heromschreven.

   Het misdadig opzet van deze feiten bestaat in de economische exploitatie van de arbeid van de illegale werknemers A. M. en B. M. waarbij grof geldgewin de drijfveer was.

2. de feiten die verband houden met de arbeidsveiligheid, met name de feiten, voorwerp van de tenlasteleggingen C tot en met J, alsook de verzwarende omstandigheid zoals aangevuld, K, en M.

   Het misdadig opzet van deze feiten bestaat in de grove nalatigheid om een arbeidsveilige werkomgeving te creëren.

3. de feiten van schuldig hulpverzuim, feiten voorwerp van de tenlastelegging N.

Het misdadig opzet bestaat hier in het maatschappelijk onverantwoord egoïsme van de dader die nalaat medemensen in nood hulp te verlenen zonder dat hij daarbij zelf gevaar loopt.

M.b.t. de strafmaten

Voor de eerste beklaagde

36. De onder de tenlasteleggingen A.1 zoals verbeterd, A.2, A.3, B.1 zoals verbeterd, B.2 en L, zoals heromschreven ten laste gelegde en bewezen verklaarde feiten zijn in hoofde van de eerste beklaagde de opeenvolgende en voortgezette uitvoering van eenzelfde misdadig opzet zodat voor deze feiten samen slechts één straf moet worden opgelegd, namelijk de straf voor het zwaarst bestrafte misdrijf.

De feiten gevat onder de tenlastelegging L worden gestraft met de zwaarste straf in toepassing van artikel 433septies Strafwetboek io. de artikelen 25 en 80 Strafwetboek (na correctionalisering), met een gevangenisstraf van 6 maanden tot 10 jaar en een geldboete van 1.000 tot 100.000 euro. De geldboete wordt in toepassing van artikel 433septies Strafwetboek vermenigvuldigd met het aantal betrokken werknemers en te vermeerderen met de wettelijke opdeciemen.

37. De onder de tenlasteleggingen C tot en met J, alsook de verzwarende omstandigheid, zoals aangevuld en K en M ten laste gelegde en bewezen verklaarde feiten zijn in hoofde van de eerste beklaagde te beschouwen als feiten die onderling de uiting zijn van de opeenvolgende en voortgezette uitvoering van eenzelfde misdadig opzet zodat voor deze feiten samen slechts één straf moet worden opgelegd, namelijk de straf voor het zwaarst bestrafte misdrijf.

De feiten gevat onder de tenlasteleggingen C tot en met J, alsook de verzwarende omstandigheid zoals aangevuld, worden gestraft met de zwaarste straf, namelijk met een sanctie van niveau 4 zoals bepaald in artikel 101 Sociaal Strafwetboek, wat betekent dat zij gestraft worden met een gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar en/of een geldboete van 600 tot 6.000 euro, te vermeerderen met de wettelijke opdeciemen.

38. De onder de tenlastelegging N ten laste gelegde en bewezen verklaarde feiten beantwoorden in hoofde van de eerste beklaagde aan een afzonderlijk misdadig opzet zodat voor deze bijkomende feiten een afzonderlijke straf dient te worden opgelegd. De feiten gevat onder de tenlastelegging N worden gestraft in toepassing van artikel 422bis Strafwetboek met een gevangenisstraf van 8 dagen tot 1 jaar en/of een geldboete van 50 tot 500 euro, te vermeerderen met de wettelijke opdeciemen.

Voor de tweede beklaagde

39. De onder de tenlasteleggingen A.1 zoals verbeterd. A.2. A.3. B.1 zoals verbeterd, B.2 en L, zoals heromschreven ten laste gelegde en bewezen verklaarde feiten zijn in hoofde van de tweede beklaagde de opeenvolgende en voortgezette uitvoering van eenzelfde misdadig

opzet zodat voor deze feiten samen slechts één straf moet worden opgelegd, namelijk de straf voor het zwaarst bestrafte misdrijf.

De feiten gevat onder de tenlastelegging L, zoals heromschreven, worden gestraft met de zwaarste straf in toepassing van artikel 433septies Strafwetboek io. de artikelen 25 en 80 Strafwetboek, namelijk met een gevangenisstraf van 6 maanden tot 10 jaar en een geldboete van 1.000 tot 100.000 euro. De geldboete wordt in toepassing van artikel 433septies Strafwetboek vermenigvuldigd met het aantal betrokken werknemers en te vermeerderen met de wettelijke opdeciemen.

40. De onder de tenlasteleggingen C tot en met J, alsook de verzwarende omstandigheid, zoals aangevuld en K en M ten laste gelegde en bewezen verklaarde feiten zijn in hoofde van de tweede beklaagde te beschouwen als feiten die onderling de uiting zijn van de opeenvolgende en voortgezette uitvoering van eenzelfde misdadig opzet zodat voor deze feiten samen slechts één straf moet worden opgelegd, namelijk de straf voor het zwaarst bestrafte misdrijf.

De feiten gevat onder de tenlasteleggingen C tot en met J, alsook de verzwarende omstandigheid, zoals aangevuld worden gestraft met de zwaarste straf, namelijk met een sanctie van niveau 4 zoals bepaald in artikel 101 Sociaal Strafwetboek, wat betekent dat zij gestraft worden met een gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar en/of een geldboete van 600 tot 6.000 euro, te vermeerderen met de wettelijke opdeciemen.

Voor de derde beklaagde

41. **De onder de tenlasteleggingen A.1 zoals verbeterd, A.2, A.3, B.1 zoals verbeterd, B.2 en L, zoals heromschreven** ten laste gelegde en bewezen verklaarde feiten zijn in hoofde van de derde beklaagde de opeenvolgende en voortgezette uitvoering van eenzelfde misdadig opzet zodat voor deze feiten samen slechts één straf moet worden opgelegd, namelijk de straf voor het zwaarst bestrafte misdrijf.

De feiten gevat onder de tenlastelegging L, zoals heromschreven, worden gestraft met de zwaarste straf in toepassing van artikel 433septies Strafwetboek io. de artikelen 25 en 80 Strafwetboek, namelijk met een gevangenisstraf van 6 maanden tot 10 jaar en een geldboete van 1.000 tot 100.000 euro. De geldboete wordt in toepassing van artikel 433septies Strafwetboek vermenigvuldigd met het aantal betrokken werknemers en te vermeerderen met de wettelijke opdeciemen.

De derde beklaagde is een rechtspersoon. Artikel 41bis van het Strafwetboek bepaalt dat wanneer de wet op het feit een vrijheidsstraf en geldboete stelt, of een van de straffen alleen, de rechtspersoon kan worden veroordeeld tot een geldboete van minimum 500 euro, vermenigvuldigd met het getal van de maanden van de minimumvrijheidsstraf, doch niet lager dan de minimumgeldboete op het feit gesteld, en met als maximum 2.000 euro, vermenigvuldigd met het getal van de maanden van de maximumvrijheidsstraf, doch niet lager dan het dubbele van de maximumgeldboete op het feit gesteld. De geldboete dient in toepassing van artikel 433septies Strafwetboek te worden vermenigvuldigd met het aantal slachtoffers.

Aan de beklaagde kan in casu een geldboete van 3.000 euro tot 240.000 euro worden opgelegd, te vermenigvuldigen met 2 slachtoffers en te vermeerderen met de wettelijke opdeciemen.

42. De onder de tenlasteleggingen C tot en met J, alsook de verzwarende omstandigheid, zoals aangevuld en K en M ten laste gelegde en bewezen verklaarde feiten zijn in hoofde van de derde beklaagde te beschouwen als feiten die onderling de uiting zijn van de opeenvolgende en voortgezette uitvoering van eenzelfde misdadig opzet zodat voor deze feiten samen slechts één straf moet worden opgelegd, namelijk de straf voor het zwaarst bestrafte misdrijf.

De feiten gevat onder de tenlasteleggingen C tot en met J, alsook de verzwarende omstandigheid, zoals aangevuld worden gestraft met de zwaarste straf, namelijk met een sanctie van niveau 4 zoals bepaald in artikel 101 Sociaal Strafwetboek, wat betekent dat zij gestraft worden met een gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar en/of een geldboete van 600 tot 6.000 euro, te vermeerderen met de wettelijke opdeciemen.

De derde beklaagde is een rechtspersoon. Artikel 41bis van het Strafwetboek bepaalt dat wanneer de wet op het feit een vrijheidsstraf en geldboete stelt, of een van de straffen alleen, de rechtspersoon kan worden veroordeeld tot een geldboete van minimum 500 euro, vermenigvuldigd met het getal van de maanden van de minimumvrijheidsstraf, doch niet lager dan de minimumgeldboete op het feit gesteld, en met als maximum 2.000 euro, vermenigvuldigd met het getal van de maanden van de maximumvrijheidsstraf, doch niet lager dan het dubbele van de maximumgeldboete op het feit gesteld. Aan de beklaagde kan in casu een geldboete van 3.000 euro tot 72.000 euro worden opgelegd, te vermeerderen met de wettelijke opdeciemen.

M.b.t. de straftoemeting in concreto

43. Bij het bepalen van de concrete strafmaat houdt de rechtbank rekening met de ernst van de feiten waarbij de beklaagden geprofiteerd hebben van de onmogelijkheid van de twee slachtoffers om via het reguliere arbeidscircuit een job te vinden. De slachtoffers werden bewust gerekruteerd via een clandestien netwerk dat illegale arbeiders aanleverde. Van die schrijnende situatie profiterend, hebben zij hen economisch uitgebuit en tewerkgesteld in mensonwaardige omstandigheden. De concrete omstandigheden hebben de slachtoffers, A. M. en B. M., ternauwernood het leven gekost doordat zij bovendien in een amateuristische en onveilige arbeidsplek dienden te werken. De feiten onderstrepen dat de zorg voor de veiligheid en de gezondheid van de werknemers een uitermate belangrijke verplichting in hoofde van de werkgever is.

De eerste beklaagde heeft naast dit alles tevens schuldig verzuim gepleegd. Hij ontzegde de slachtoffers, werknemers waarvoor hij nochtans verantwoordelijkheid droeg, de meest dringende en noodzakelijke professionele hulp in de ijdele hoop zo te verdoezelen dat hij hen illegaal tewerkstelde. Door zijn egoïsme zijn kostbare minuten verloren gegaan en bleven de hulpdiensten verstoken van de meest relevante eerste informatie over de medische toestand van de slachtoffers waardoor deze zelfs aanvankelijk een verkeerde behandeling kregen toegediend.

De feiten werden gepleegd in professioneel verband en om economische redenen.

De eerste en de derde beklaagde hebben nog een blanco strafverleden.

De tweede beklaagde werd in het verleden reeds veroordeeld tot een gevangenisstraf van 2 jaar waarvan de helft met uitstel. Hij verkeert in staat van wettelijke herhaling.

De eerste en de tweede beklaagde vroegen bij monde van hun raadslieden om hen een werkstraf op te leggen. De gevraagde werkstraffen zijn niet in verhouding met de ernst van de feiten en kunnen niet volstaan als maatschappelijk signaal ten aanzien van de hierboven bewezen verklaarde feiten. Een gedeeltelijke uitstel van de straf kan worden toegestaan zoals hierna bepaald.

Rekening houdend met al deze elementen, oordeelt de rechtbank dat de hierna bepaalde gevangenisstraffen en geldboetes in hoofde van de eerste beklaagde, deels met uitstel bekleed, passend zijn.

De eerste beklaagde voldoet aan de wettelijke voorwaarden om de gunst van het uitstel van tenuitvoerlegging te kunnen genieten.

Rekening houdend met al deze elementen, oordeelt de rechtbank dat de hierna bepaalde gevangenisstraffen en geldboetes in hoofde van de tweede beklaagde passend zijn. Gelet op zijn gerechtelijk verleden zijn deze straffen effectief.

Rekening houdend met al deze elementen, oordeelt de rechtbank dat de hierna bepaalde geldboetes in hoofde van de derde beklaagde, deels met uitstel bekleed, passend zijn. De derde beklaagde voldoet aan de wettelijke voorwaarden om de gunst van het uitstel van tenuitvoerlegging te kunnen genieten.

44. De beklaagden moeten elk een wettelijk verplichte bijdrage betalen voor de financiering van het "Bijzonder Fonds tot Hulp van de Slachtoffers van Opzettelijke gewelddaden en aan de Occasionele Redders" (artikel 29, tweede lid van de Wet van 1 augustus 1985 houdende fiscale bepalingen). Deze bijdrage bedraagt 200 euro (met opdeciemen). Deze bijdrage heeft een eigen aard en is geen straf.

De beklaagden moeten elk een wettelijk verplichte bijdrage betalen voor de financiering van het "Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand" (artikel 4 § 3 en artikel 5 §§ 1 en 1 van de Wet van 19 maart 2017 tot oprichting van een Begrotingsfonds voor de juridische tweedeiijnsbijstand). Deze bijdrage bedraagt 20 euro.

De beklaagde moeten ook elk een vaste vergoeding voor beheerskosten in strafzaken betalen (artikel 91, tweede lid van het Koninklijk Besluit van 28 december 1950 houdende het algemeen reglement op de gerechtskosten in strafzaken). Deze vergoeding bedraagt 51,20 euro.

Exploitatieverbod en sluiting

45. De arbeidsauditeur vordert ten aanzien van de eerste en de tweede beklaagde tevens een exploitatieverbod voor een periode van drie jaar in toepassing van artikel 106 Sociaal

Strafwetboek en ten aanzien van de derde beklaagde tevens de sluiting voor een periode van drie jaar in toepassing van artikel 106 Sociaal Strafwetboek.

Art. 106 van het Sociaal Strafwetboek {Exploitatieverbod en bedrijfssluiting) bepaalt:

§ 1 Voor de inbreuken van niveau 3 en 4 en op voorwaarde dat de wet dit voorziet, kan de rechter de veroordeelde het verbod opleggen om gedurende een periode van één maand tot drie jaar, zelf of via een tussenpersoon, de onderneming of inrichting waar de inbreuk werd begaan geheel of gedeeltelijk uit te baten of er onder gelijk welke hoedanigheid dan ook in dienst te worden genomen.

Voor de inbreuken van niveau 3 en 4 en op voorwaarde dat de wet dit voorziet, kan de rechter bovendien, mits hij zijn beslissing ter zake met redenen omkleedt, de gehele of gedeeltelijke sluiting van de onderneming of inrichting waar de inbreuken werden begaan, bevelen voor de duur van één maand tot drie jaar.

§ 2 De duur van de straf die wordt uitgesproken met toepassing van § 1 gaat in vanaf de dag waarop de veroordeelde zijn straf heeft ondergaan of waarop zijn straf verjaard is en, bij voorwaardelijke vrijlating, vanaf de dag van de invrijheidstelling, voor zover deze laatste niet ingetrokken wordt.

De gevolgen zullen evenwel een aanvang nemen zodra de veroordeling op tegenspraak of bij verstek definitief is.

§ 3 De rechter kan de in § 1 bedoelde straffen slechts opleggen wanneer dit noodzakelijk is om de inbreuken te doen stoppen of om te voorkomen dat zij zich herhalen, op voorwaarde dat de veroordeling tot deze straffen in verhouding staat tot het geheel van de betrokken sociaal-economische belangen. Voor de inbreuken van niveau 3 kunnen de in § 1 bedoelde straffen bovendien slechts worden opgelegd voor zover de gezondheid of de veiligheid van personen door deze inbreuken in gevaar wordt gebracht Deze straffen doen geen afbreuk aan de rechten van derden.

46. Met inachtneming van deze principes oordeelt de rechtbank dat de maatschappelijke veiligheid noodzaakt dat een dergelijk exploitatieverbod wordt opgelegd, dit gelet op de ernst van de feiten en om te voorkomen dat de feiten zich zouden kunnen herhalen. Deze bijkomende straf staat in verhouding met de sociaal-economische belangen nu de wijze waarop de eerste en de tweede beklaagde een onderneming hebben uitgebaat het economisch evenwicht ernstig heeft verstoord en de concurrentie tegenover de bakkerijen die wel in orde zijn met de wet, werd vervalst. Daarnaast verantwoordt de veiligheid van werknemers in het algemeen dat aan de eerste en de tweede beklaagde een exploitatieverbod wordt opgelegd nu beiden op dat vlak ernstig tekortschoten met levensgevaar voor twee werknemers tot gevolg.

Aan de eerste en de tweede beklaagde wordt zodoende het verbod opgelegd om gedurende een periode van drie jaar, zelf of via een tussenpersoon, de onderneming of inrichting waar de inbreuk werd begaan, met name BVBA Bakkerij (...), gelegen te 9000 Gent, (…), geheel of gedeeltelijk uit te baten of er onder gelijk welke hoedanigheid dan ook in dienst te worden genomen.

Met inachtneming van bovenvermelde principes oordeelt de rechtbank tevens dat de maatschappelijke veiligheid noodzaakt dat de gevorderde sluiting wordt opgelegd, dit gelet op de ernst van de feiten en om te voorkomen dat de feiten zich zouden kunnen herhalen. Deze

bijkomende straf staat in verhouding met de sociaal-economische belangen nu de wijze waarop de onderneming werd uitgebaat het economisch evenwicht ernstig heeft verstoord en de concurrentie tegenover de bakkerijen die wel in orde zijn met de wet, werd vervalst.

Daarnaast verantwoordt de veiligheid van werknemers in het algemeen dat aan de derde beklaagde de sluiting wordt opgelegd nu de onderneming op dat vlak ernstig tekortschoot met levensgevaar voor twee werknemers tot gevolg.

Aan de derde beklaagde wordt zodoende de gehele sluiting opgelegd van de onderneming of inrichting waar de inbreuk werd begaan, met name BVBA Bakkerij (...), gelegen te 9000 Gent, (…), dit voor een periode van drie jaar.

BURGERRECHTELIJK

M.b.t. de vorderingen van B. M.

De in hoofde van de eerste, de tweede en de derde beklaagde bewezen verklaarde tenlasteleggingen L, zoals heromschreven en M staan in noodzakelijk oorzakelijk verband met de schadelijke gevolgen die door deze burgerlijke partij werd geleden.

Deze beklaagden zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de door deze burgerlijke partij geleden schade en zijn er dan ook toe gehouden deze schade Integraal te vergoeden.

De burgerlijke partij vordert enerzijds een definitief begroot bedrag van 11.046 euro ingevolge materiële schade en anderzijds een definitief begroot bedrag van 3.184 euro ingevolge morele schade. De burgerlijke partij vordert daarnaast een provisionele schadevergoeding ingevolge lichamelijke schade ten bedrage van 2.500 euro en de aanstelling van een geneesheer deskundige.

Teneinde de eindafrekening niet nodeloos ingewikkeld te maken, is het aangewezen om op heden één globale, onbenoemde provisie toe te kennen.

Rekening gehouden met de gegevens van het dossier en thans reeds voorgelegde stukken, kan een provisie van 10.000 euro worden toegekend.

Teneinde de precieze omvang van deze schade correct te kunnen begroten, stelt de rechtbank dokter J. X. aan met opdracht, zoals hierna bepaald.

Om nodeloze verrekeningen bij de eindafrekening te vermijden, worden geen intresten op de provisie toegekend.

De zaak dient op burgerrechtelijk gebied **onbepaald** te worden uitgesteld. In afwachting hiervan dient de beslissing over de intresten, de kosten en de rechtsplegingsvergoeding te worden aangehouden.

Overige burgerlijke belangen

Gelet op het mogelijke bestaan van schade veroorzaakt door de bewezen verklaarde misdrijven, worden de overige burgerlijke belangen ambtshalve aangehouden.

Om deze redenen, en gelet op de volgende artikelen:

art. 11,12,14,16, 31, 32, 34, 35, 41 Wet van 15 juni 1935;

art. 4 Wet van 17 april 1878 - Wet houdende de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering;

art. 162,182, 184,185 §1,189,190, 194,195 Wetboek van Strafvordering;

art. 101,103,104, 106,127,128,175,181 van het Sociaal Strafwetboek;

art. 1, 2 Wet van 4 oktober 1867

art. 1, 2, 3, 5, 7, 7bis, 25, 38, 40, 41, 41bis, 44, 45, 65, 66, 79, 80, 100, 418, 420, 422bis, 433 quinquies, 433 septies Strafwetboek;

art. 1, 2, 3 Wet van 5 maart 1952;

art. 91, tweede lid van het Koninklijk Besluit van 28 december 1950 houdende het algemeen reglement op de gerechtskosten in strafzaken;

art. 28, 29 van de wet van 1 augustus 1985;

art. 1 (§1, 2° en §2), 8,14,18bis van de Wet van 29 juni 1964;

art.1382 e.v. Burgerlijk Wetboek;

alsook de overige wetsbepalingen aangehaald in huidig vonnis

de rechtbank, recht doende op tegenspraak,

VOORAFGAANDELIJK

Verbetert de tenlastelegging A.1 in de dagvaarding als volgt:

"Verdacht van : te 9000 Gent: (...)

A (...)

1. A. M., op 1 oktober 2016;
2. (...)
3. (...)

(…)"

Verbetert de tenlastelegging B.1 in de dagvaarding als volgt:

"B (...)

1. A. M., in de periode van 1 oktober 2016 toten met 10 januari 2017;
2. (...)

(...)"

Vult de tenlasteleggingen C tot en met J in de dagvaarding aan als volgt:

“C. (…)

D (…)

E (…)

F (…)

G (…)

H (…)

I (…)

J (…)

Met de verzwarende omstandigheid dat de inbreuk gezondheidsschade of een arbeidsongeval tot gevolg heeft gehad voor een werknemer."

Heromschrijft de tenlastelegging L als volgt:

"BIJ SAMENHANG:

DE EERSTE, DE TWEEDE EN DE DERDE: (...)

Verdacht van : te 9000 Gent:

L. Zich schuldig te hebben gemaakt aan het misdrijf mensenhandel op, de werving, het vervoer, de overbrenging, de huisvesting, de opvang van een persoon, het nemen of de overdracht van de controle over hem met als doel het verrichten van werk of het verlenen van diensten, in omstandigheden die in strijd zijn met de menselijke waardigheid.

Met de verzwarende omstandigheid dat het misdrijf is gepleegd door misbruik te maken van de kwetsbare toestand waarin een persoon verkeert ten gevolge van zijn onwettige of precaire administratieve toestand, zijn precaire sociale toestand, zijn leeftijd, zwangerschap, een ziekte dan wel een lichamelijk of een geestelijk gebrek of

onvolwaardigheid, zodanig dat de betrokken persoon in feite geen andere echte en aanvaardbare keuze heeft dan zich te laten misbruiken.

Met de verzwarende omstandigheid dat het misdrijf is gepleegd waardoor het leven van het slachtoffer opzettelijk of door grove nalatigheid in gevaar is gebracht.

Met de verzwarende omstandigheid dat van het misdrijf een gewoonte is gemaakt.

Ten aanzien van 2 personen:

1. **De heer B. M.**
2. **De heer A. M.**

misdrijf strafbaar met opsluiting van 1 tot 3 jaar en met een geldboete van 100 tot 10.000 EUR, of in geval van verzwarende omstandigheden zoals omschreven in artikel 433 septies S.W. met opsluiting van 10 tot 15 jaar en met een geldboete van 1.000 tot 100.000 EUR)

(...)"

Vult de dagvaarding aan als volgt: "(...)

DE TWEEDE:

Met de omstandigheid dat de tweede beklaagde in staat van wettelijke herhaling verkeert, aangezien de nieuwe misdrijven gepleegd werden nadat hij veroordeeld werd op 27 oktober 2014 bij vonnis van de Correctionele rechtbank van Gent tot een gevangenisstraf van 2 jaar, waarvan de helft met uitstel werd verleend, wegens drugsdelicten, vonnis dat kracht van gewijsde had op het ogenblik van de nieuwe feiten, voordat vijf jaren zijn verlopen sinds de datum waarop hij zijn straf heeft ondergaan of waarop zijn straf verjaard is."

STRAFRECHTELIJK

Ten aanzien van B. E. G.

Verklaart de feiten/voorwerp van de tenlasteleggingen A.1 zoals verbeterd, A.2, A.3, B.1 zoals verbeterd, B.2, en L zoals heromschreven, bewezen.

Veroordeelt de beklaagde voor de hierboven omschreven en bewezen verklaarde feiten samen tot een **gevangenisstraf van 18 maanden** en een **geldboete van 1.000 euro x 2 werknemers**, vermeerderd met 70 opdeciemen tot 16.000 euro, of een vervangende gevangenisstraf van 3 maanden.

Verleent **uitstel van tenuitvoerlegging** van dit vonnis voor **9 maanden** van de gevangenisstraf van 18 maanden voor de duur van 5 jaar.

Verklaart de feiten, voorwerp van de tenlastelegging C tot en met J zoals aangevuld, K en M, bewezen.

Veroordeelt de beklaagde voor de hierboven omschreven en bewezen verklaarde feiten samen tot een **geldboete van 600 euro,** vermeerderd met 70 opdeciemen tot 4.800 euro, of een vervangende gevangenisstraf van 2 maanden.

Verklaart de feiten, voorwerp van de tenlastelegging N bewezen.

Veroordeelt de beklaagde voor de hierboven omschreven en bewezen verklaarde feiten tot een **gevangenisstraf van 12 maanden.**

Verleent **uitstel van tenuitvoerlegging** van dit vonnis voor **6 maanden** van de gevangenisstraf van 12 maanden voor de duur van 5 jaar.

Veroordeelt de beklaagde tot het **verbod** om zelf of via een tussenpersoon BVBA Bakkerij (...), te 9000 Gent, (…) geheel of gedeeltelijk **uit te baten** of er onder gelijk welke hoedanigheid dan ook in dienst te worden genomen, gedurende een periode van **3 jaar**.

Ten aanzien van O. A.

Verklaart de feiten, voorwerp van de tenlasteleggingen A.1 zoals verbeterd, A.2, A.3, B.1 zoals verbeterd, B.2, en L zoals heromschreven, allen gepleegd in staat van wettelijke herhaling zoals aangevuld, bewezen.

Veroordeelt de beklaagde voor de hierboven omschreven en bewezen verklaarde feiten samen tot een **gevangenisstraf van 9 maanden** en een **geldboete van 1.000 euro x 2 werknemers,** vermeerderd met 70 opdeciemen tot 16.000 euro, of een vervangende gevangenisstraf van 3 maanden.

Verklaart de feiten, voorwerp van de tenlasteleggingen C tot en met J, zoals aangevuld, K en M, allen gepleegd in staat van wettelijke herhaling zoals aangevuld, bewezen.

Veroordeelt de beklaagde voor de hierboven omschreven en bewezen verklaarde feiten samen tot een **geldboete van 600 euro**, vermeerderd met 70 opdeciemen tot 4.800 euro, of een vervangende gevangenisstraf van 2 maanden.

Veroordeelt de beklaagde tot het **verbod** om zelf of via een tussenpersoon BVBA Bakkerij (...), te 9000 Gent, (...) geheel of gedeeltelijk **uit te baten** of er onder gelijk welke hoedanigheid dan ook in dienst te worden genomen, gedurende een **periode van 3 jaar**.

Ten aanzien van BAKKERIJ (...)BVBA

Verklaart de feiten, voorwerp van de tenlasteleggingen A.1 zoals verbeterd, A.2, A.3, B.1 zoals verbeterd, B.2, en L zoals heromschreven, bewezen.

Veroordeelt de beklaagde voor de hierboven omschreven en bewezen verklaarde feiten samen **tot een geldboete van 4.500 euro x 2 werknemers**, vermeerderd met 70 opdeciemen tot 72.000 euro.

Verleent **uitstel van tenuitvoerlegging** van dit vonnis voor **2.250 euro x 2 werknemers**, vermeerderd met 70 opdeciemen tot 36,000 euro, van de opgelegde geldboete voor de duur van 3 jaar.

Verklaart de feiten, voorwerp van de tenlasteleggingen C tot en met J, zoals aangevuld, K en M, bewezen.

Veroordeelt de beklaagde voor de hierboven omschreven en bewezen verklaarde feiten samen tot een **geldboete van 3.000 euro**, vermeerderd met 70 opdeciemen tot 24.000 euro.

Verleent **uitstel van tenuitvoerlegging** van dit vonnis **voor 1.500 euro**, vermeerderd met 70 opdeciemen tot 12.00jteu.ro, van de opgelegde geldboete voor de duur van 3 jaar.

Beveelt de gehele **sluiting** van BVBA Bakkerij (...), te 9000 Gent, (...) voor de duur van **3 jaar.**

Kosten en bijdragen

Veroordeelt elke beklaagde tot betaling van de **bijdrage** tot het Fonds tot hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en aan de occasionele redders van 25 euro, vermeerderd met 70 opdeciemen tot 200 euro.

Veroordeelt elke beklaagde tot betaling van de **bijdrage** tot het Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand van 20 euro.

Veroordeelt elke beklaagde tot betaling van de **vaste vergoeding** voor beheerskosten in strafzaken van 51,20 euro.

Veroordeelt de beklaagden hoofdelijk tot de **gerechtskosten** voor het openbaar ministerie, begroot op 4.733,36 euro.

Veroordeelt de tweede beklaagde tot de **gerechtskosten** voor het openbaar ministerie, begroot op 112,20 euro.

Overtuigingsstukken

Beveelt de **teruggave** aan de **rechtmatige eigenaar, B. M**., van de overtuigingsstukken neergelegd ter griffie van de correctionele rechtbank te Gent onder de nrs. **2017007853 en 2018001276**.

Beveelt overeenkomstig **art. 44 Sw.** de teruggave aan **BAKKERIJ (...) BVBA** het bedrag van 46,32 euro gestort d.d. 17/10/2017 op rekening van het COIV, ING Bank rekeningnummer (…).

Beveelt de **overmaking** aan het **openbaar ministerie** om te handelen als naar recht, van de overtuigingsstukken neergelegd ter griffie van de correctionele rechtbank Oost-Vlaanderen, afdeling Gent onder de nrs. **2017008982, 2017008984, 2017008985 en 2017010263.**

BURGERRECHTELIJK

Ten aanzien van B. M.

Verklaart de eis van de burgerlijke partij toelaatbaar en reeds in de hierna bepaalde mate gegrond.

Veroordeelt de beklaagden hoofdelijk om te betalen aan de burgerlijke partij een provisie van **10.000 euro.**

Alvorens nader te beslissen over de overige schade beveelt een **deskundig onderzoek** met betrekking tot het slachtoffer/burgerlijke partij:

B. M., arbeider, met Marokkaanse nationaliteit, geboren te (…) (Marokko) op (…), woonstkeuze doende bij PAYOKE vzw, te (…)

en wijst daartoe aan als geneesheer-deskundige:

Dokter J. X., 9000 Gent, (…), **met als opdracht** (waarvan alleen kan afgeweken worden met het akkoord van de partijen):

1. de partijen op te roepen op de wijze en binnen de termijn zoals verder in onderhavig vonnis bepaald;

2. de partijen en hun juridische en medische raadslieden te horen in hun toelichting;

3. kennis te nemen van de dossiers en de medische stukken waarover de partijen al beschikken en die hem ten laatste 8 dagen vóór de eerste bijeenkomst worden bezorgd;

4. een verslag te maken van de eerste bijeenkomst waarin voorkomen de datum van de ontvangst van de kennisgeving van de opdracht, de datum van de kennisgeving van de consignatie van de provisie, de wijze waarop het ereloon zal worden bepaald (art. 990 Ger.W.) en de raming van de totale kost van de expertise. Dit verslag wordt binnen de maand bij gewone brief meegedeeld aan de partijen, hun raadslieden en de rechtbank;

5. te vermelden (bovenaan het verslag) de opgave van alle identiteitsgegevens van het slachtoffer, zijn burgerlijke stand, zijn persoonlijke toestand, zijn familiale toestand, zijn schoolse opleiding, zijn vroegere en zijn actuele professionele toestand, zijn medische voorgaanden en, in voorkomend geval, zijn vrijetijdsbesteding waarvan melding werd gemaakt;

6. te beschrijven, op basis van een omstandige anamnese en van een grondig klinisch onderzoek, **indien nodig aangevuld met gespecialiseerde onderzoeken**, nauwkeurig de vastgestelde letsels en aandoeningen, hun evolutie, de ondergane behandelingen, de eventuele verwikkelingen en de geformuleerde klachten en hij zal hierbij verduidelijken in welke mate ze toe te schrijven zijn aan de feiten van 10 januari 2017, **waarbij beroep kan worden gedaan op het advies van specialisten:**

7. Een omstandig advies te verlenen aangaande de volgende items:

7.1. De voorafbestaande toestand.

Indien aangetoond wordt dat het slachtoffer voorafgaandelijk getroffen is of was door een fysiologische afwijking of door een ziekte zonder verband met de feiten van 10 januari 2017, gaat de deskundige na of en in welke mate deze feiten die voorafgaande toestand hebben beïnvloed of er de gevolgen van hebben gewijzigd.

7.2. De tijdelijke schade.

7.2.1. Hulpmiddelen.

De deskundige vermeldt of prothesen, orthesen, technische hulpmiddelen, aanpassingen van de woning of van het voertuig van aard waren of zijn het leven van het slachtoffer te vergemakkelijken op persoonlijk vlak, op gezinsvlak in de ruimste betekenis van het woord en/of op professioneel vlak.

In voorkomend geval berekent hij daar de kosten van.

De deskundige geeft eveneens aan of de toestand van het slachtoffer tijdens deze periode van de tijdelijke schade al dan niet hulp van derden {gekwalificeerd of niet) noodzakelijk maakte.

In het bevestigend geval geeft de deskundige advies in verband met de aard en de in uren uitgedrukte omvang ervan, rekening houdend met de bestaande en de beschikbare hulpmiddelen.

Bij de evaluatie van de verschillende graden van invaliditeit zal er met deze verschillende hulpmiddelen rekening worden gehouden.

7.2.2. Persoonlijke tijdelijke ongeschiktheid.

De deskundige, die daarbij de periodes van hospitalisatie onderscheidt van de periodes zonder hospitalisatie, evalueert op een schaal van 0 tot 100 de graden van de persoonlijke tijdelijke, gehele en gedeeltelijke ongeschiktheid die deze aantasting van de fysieke of psychische integriteit heeft op het dagelijks leven van het slachtoffer, en dit onafhankelijk van de eventuele huishoudelijke en de economische ongeschiktheid, die afzonderlijk worden geëvalueerd (zie punten 7.2.3 en 7.2.4 hierna).

7.2.3. Tijdelijke huishoudelijke ongeschiktheid.

De deskundige evalueert op een schaal van 0 tot 100 de eventuele invloed - die hij beschrijft - van deze tijdelijke volledige of gedeeltelijke aantasting van de fysieke of psychische integriteit op de huishoudelijke taken van het slachtoffer.

7.2.4. Tijdelijke economische ongeschiktheid.

De deskundige evalueert op een schaal van 0 tot 100 de eventuele invloed - die hij beschrijft - van deze tijdelijke volledige of gedeeltelijke aantasting van de fysieke en/of psychische integriteit op de voorbije of actuele professionele activiteit van het slachtoffer (hierbij rekening houdend met de door hem te preciseren mogelijke verhoogde inspanningen van het slachtoffer in het geval van een gehele of een gedeeltelijke werkhervatting).

7.2.5. Specifieke schade

De deskundige geeft aan of er specifieke fysieke, psychische of sociale schade is vóór de consolidatie. In de mate dat hiermee geen rekening werd gehouden bij het bepalen van de verschillende graden van de tijdelijke ongeschiktheid, beschrijft hij die specifieke schade (esthetische schade, seksuele schade, genoegenschade) en verduidelijkt hij de aard ervan.

De deskundige geeft bovendien aan of er een bijzonder fysisch lijden (quantum doloris) was dat niet begrepen is in de bepaalde graden van de persoonlijke ongeschiktheid en in het bevestigend geval beschrijft hij dat lijden en evalueert hij het in de tijd.

Indien deze kunnen geëvalueerd worden van 1 tot 3 in de schaal van 1 tot 7, zal hij ze integreren in de graden van de persoonlijke ongeschiktheden.

Indien dit lijden 3 overschrijdt in de schaal van 1 tot 7, beschrijft de deskundige dit fysisch lijden alvorens het te begroten tussen 4 en 7.

Bij deze evaluatie zal de deskundige tevens rekening houden met de gebruikte pijnstillers.

7.3. Blijvende schade

7.3.1. Consolidatie

De deskundige geeft een gemotiveerd advies over de datum van de genezing of van de consolidatie van de letsels; hij beschrijft nauwkeurig de blijvende letsels en de overblijvende klachten; hij geeft aan in welke mate deze aantasting van de fysieke of psychische integriteit toe te schrijven is aan het ongeval.

7.3.2. Hulpmiddelen

De deskundige adviseert of er na de consolidatie van de letsels prothesen, orthesen, technische hulpmiddelen, aanpassing van de woning of van een voertuig nodig zijn om de persoonlijke, huishoudelijke (sensu lato) en/of professionele activiteiten van het slachtoffer te vergemakkelijken.

Hij stelt een advies op omtrent de kostprijs ervan, alsook de frequentie van vernieuwing en onderhoud.

In het bevestigend geval houdt hij er rekening mee bij het bepalen van de verschillende graden van de blijvende arbeidsongeschiktheid.

De deskundige adviseert of er na de consolidatie van de letsels hulp van derden nodig is en preciseert daarvan de aard evenals de vereiste kwalificaties van de hulpverstrekkers en de in uren uitgedrukte omvang van de nodige hulp, rekening houdend met de bestaande en beschikbare hulpmiddelen.

In het bevestigende geval houdt de deskundige er rekening mee bij het bepalen van de verschillende graden van de blijvende ongeschiktheid.

In het voorkomend geval zullen de partijen de aanstelling van een technisch deskundige vragen indien uit het verslag van de medisch deskundige blijkt dat een aanpassing van de woning en/of van het voertuig noodzakelijk zijn.

7.3.3. Persoonlijke blijvende ongeschiktheid

Sub verbo "Persoonlijke ongeschiktheid" formuleert de deskundige een advies:

of en in welke mate (op een schaal van 0 tot 100) de aan de feiten van 10 januari 2017 toe te schrijven blijvende letsels een invloed hebben op het dagelijkse leven van het slachtoffer, en dit onafhankelijk van de eventuele huishoudelijke en economische ongeschiktheid die afzonderlijk worden bepaald (zie punten 7.3.4 en 7.3.5 hierna).

7.3.4. Blijvende huishoudelijke ongeschiktheid

Sub verbo "Huishoudelijke ongeschiktheid" formuleert de deskundige een advies:

of en in welke mate (op een schaal van 0 tot 100) de aan de feiten van 10 januari 2017 toe te schrijven blijvende letsels een invloed hebben op de huishoudelijke geschiktheid van het slachtoffer.

7.3.5. Economische ongeschiktheid

Sub verbo "Economische ongeschiktheid" formuleert de deskundige een advies:

of en in welke mate (op een schaal van 0 tot 100) de aan de feiten van 10 januari 2017 toe te schrijven blijvende letsels op een blijvende wijze een aantasting van de arbeidsgeschiktheid van het slachtoffer uitmaken, meer bepaald rekening houdend met zijn vroegere beroepsactiviteiten, zijn actueel beroep en de andere winstgevende bezigheden die redelijkerwijze binnen zijn mogelijkheden blijven in acht genomen zijn reële en met zijn leeftijd verenigbare aanpassingsmogelijkheden, zijn kwalificaties en zijn vroegere beroepsoriëntatie.

Hij zal eveneens aandacht hebben voor de mogelijke door het slachtoffer te leveren verhoogde inspanningen in het geval van een gedeeltelijke of volledige werkhervatting.

7.3.6. Specifieke schade

In de mate dat daarmee geen rekening werd gehouden bij het bepalen van de verschillende graden van de blijvende ongeschiktheid, beschrijft de deskundige onder de noemer "Specifieke schaden":

of en in welke mate de door het ongeval teweeggebrachte blijvende letsels voor het slachtoffer de volgende schade met zich meebrengen:

- esthetische schade.

In het bevestigend geval beschrijft de deskundige die blijvende esthetische schade en evalueert hij ze op een schaal van 1 tot 7, met de vermelding van de criteria waarmee hij rekening hield.

Indien er een mogelijkheid tot verbetering van de esthetische schade bestaat, vermeldt de deskundige de aan deze ingreep of ingrepen verbonden risico's, de eraan verbonden kosten, de periodes van ongeschiktheid die uit deze operatie(s) voortvloeien en, in het voorkomend geval, de schade die na deze operatie(s) nog zou overblijven;

- seksuele schade.

In het bevestigend geval beschrijft hij nauwkeurig de diverse aspecten van deze schade;

- genoegenschade.

Het betreft een aantasting van de activiteiten die het slachtoffer bewijst voor de feiten van 10 januari 2017 op een doorgedreven wijze te hebben beleefd op sociaal, cultureel of sportief vlak. In het bevestigend geval beschrijft hij nauwkeurig de verschillende aspecten van die schade;

- bijzonder blijvend fysiek lijden.

Het betreft een lijden dat niet begrepen is in de graad van de blijvende persoonlijke ongeschiktheid. In het bevestigend geval beschrijft de deskundige dit fysiek lijden en geeft hij de eventuele medicatie en behandelingen aan die dat lijden kunnen verzachten.

7.3.7. Voorbehoud

De deskundige adviseert of er, rekening houdend met het beeld van de letsels, een voorbehoud moet worden voorzien en in dat geval geeft hij er in de mate van het mogelijke het voorwerp en de duur van aan.

7.3.8. Verzorging en uitgaven na de consolidatie

De deskundige adviseert of er, rekening houdend met het beeld van de letsels, moet worden voorzien in een blijvende verzorging en blijvende uitgaven en geeft er in dat geval de duur en de frequentie van aan.

Zegt dat dit vonnis door de griffier binnen de vijf dagen bij gerechtsbrief ter kennis zal worden gebracht aan de deskundige en per gewone brief aan de partijen en hun raadslieden;

Zegt dat de deskundige beschikt over een termijn van acht dagen na de kennisgeving van dit vonnis, om desgewenst de opdracht met behoorlijk omklede redenen te weigeren (cfr. art. 972 § 1 al.3 Ger. W.);

Zegt dat de deskundige en de partijen zich naar aanleiding van het deskundig onderzoek dienen te gedragen naar de bepalingen van de artikelen 962 tot 991bis van het Gerechtelijk Wetboek zoals gewijzigd door de artikelen 20 tot 37 van de Wet van 30 december 2009 houdende diverse bepalingen betreffende Justitie (II), B.S. 15 januari 2010 (in werking getreden op 25 januari 2010);

Stelt dat een **installatievergadering in raadkamer niet noodzakelijk** is

BEPAALT verder dat als volgt dient te worden gehandeld:

- de voornoemde deskundige dient alle correspondentie aan de partijen **aangetekend**, en aan hun raadslieden en hun raadgevende artsen alsmede aan de verder in onderhavig vonnis met de opvolging en controle van de deskundige werkzaamheden aangewezen rechter **per gewone brief** te versturen.

- Voor wat betreft de correspondentie te voeren na" de mededeling van de plaats, de dag, en het uur van de aanvang van de deskundige werkzaamheden, (behoudens wat betreft de mededeling van het eindverslag, waarover verder meer) kan de deskundige eventueel door de partijen worden vrijgesteld van de verplichting om per aangetekende post te corresponderen;

- de deskundige dient binnen een termijn van acht dagen na de kennisgeving van dit vonnis - en voor zover hij/zij de opdracht niet weigert - de partijen, hun raadslieden alsmede de verder in onderhavig vonnis met de opvolging en controle van de deskundige werkzaamheden aangewezen rechter schriftelijk op de hoogte te brengen van zijn/haar **aanvaarding van de opdracht**:

- samen met de hiervoor vermelde schriftelijke kennisgeving van aanvaarding van de opdracht, maakt de deskundige aan dezelfde geadresseerden schriftelijk een raming over van de **algemene kostprijs** van het deskundigenonderzoek of minstens van de manier waarop en de tarieven waaraan zijn/haar kosten en ereloon, alsmede de kosten en het ereloon van de eventuele technische raadgevers zullen berekend worden;

- de deskundige mag daarna **wachten op de kennisgeving van de consignatie van het voorschot door de griffier,** zoals verder In onderhavig vonnis bepaald;

- binnen een termijn van vijftien dagen nadat hem/haar door de griffier werd kennis gegeven van de consignatie van het voorschot, dient de deskundige zelfde plaats, de dag, en het uur te bepalen waarop hij/zij zijn/haar **werkzaamheden zal aanvatten**. Binnen dezelfde voormelde termijn dient hij/zij die gegevens schriftelijk aan de partijen, hun raadslieden en aan de rechter mede te delen;

- de partijen dienen ten laatste acht dagen voor de eerste bijeenkomst bij de deskundige een geïnventariseerd dossier met alle relevante stukken aan de voornoemde deskundige over te maken, conform artikel 972 bis §1 al.2 Ger. W.

(en deze op hetzelfde voormelde ogenblik eveneens mede te delen aan alle wederpartijen – voor zover dit nog niet vroeger zou gebeurd zijn);

- de deskundige zal in de loop van zijn opdracht zelf bepalen of het noodzakelijk is om al dan niet een beroep te doen op technische raadgevers;

- alle verrichtingen dienen tegensprekelijk te gebeuren en alle partijen dienen opgeroepen te worden om daar deel aan te nemen, tenzij de partijen de deskundige hiervan zouden vrijstellen gelet op het uiterst technische karakter van sommige verrichtingen; Bij uitvoering van de expertise dient echter een door het slachtoffer niet gewilde confrontatie met de beklaagde te worden vermeden;

- zo snel mogelijk na de medische onderzoeken door de voornoemde deskundige en eventueel de door hem/haar aangewezen technische raadgever(s), dient de deskundige een **voorverslag** op te maken met hierin een antwoord op de door het Hof (en eventueel door de partijen) gestelde vragen, dat aan alle partijen in voorlezing dient gestuurd te worden, met een **termijn van één maand voor het formuleren van opmerkingen;**

- het **eindverslag** dient elke opmerking van partijen na het toesturen van het voorverslag te ontmoeten;

- het **eindverslag** dient door de deskundige **op straffe van nietigheid** te worden ondertekend en afgesloten te worden met de **wettelijke eedformule**: "ik zweer dat ik mijn opdracht in eer en geweten, nauwgezet en eerlijk vervuld heb".

- indien de voor het indienen van het eindverslag bepaalde termijn de zes maanden te boven gaat, zendt de deskundige om de zes maanden een tussentijds verslag over de stand van zijn werkzaamheden aan de rechtbank, aan de partijen en aan de raadslieden, met naleving van artikel 974 Ger.W..

- indien het dossier taken, opzoekingen of bijkomende onderzoeken vergt die het de deskundige niet mogelijk maken zijn verslag binnen de oorspronkelijk vastgelegde termijn in te dienen of indien de consolidatie zeer ver in de toekomst wordt verwacht, richt de deskundige een gemotiveerd verzoek tot de verlenging van de termijn met naleving van artikel 974 Ger.W.

- de minuut van het met redenen omkleed eindverslag, voorzien van de eedformule en opgemaakt overeenkomstig de wettelijke voorschriften krachtens art. 978 § 1 Ger.W., dient, samen met de gedetailleerde staat van kosten en ereloon van de deskundige (en eventueel geraadpleegde technische raadgever(s)}, conform artikel 990 Ger.W., neergelegd te worden ter **correctionele griffie van de rechtbank van eerste aanleg te 9000 Gent**, **Opgeëistenlaan 401/A,** met afschrift per aangetekend schrijven aan partijen en per gewone brief aan de raadslieden.

Stelt het voorschot van de gerechtsdeskundige in de huidige stand van het geding (artikel 972 § 2 Ger.W.) vast op **1.000 euro.**

Zegt dat **de beklaagden hoofdelijk** gehouden zijn om voormeld bedrag van 1.000 euro **binnen de maand na de datum van uitspraak van huidig vonnis** te consigneren op de rekening (…) van de griffie de rechtbank van eerste aanleg - correctionele zaken - te Gent

(met uitdrukkelijke vermelding van de referte "**Deskundig onderzoek B. E. G. / B. M. - not.nr. GE69.98.48-17"),** onder voorbehoud van verdere beoordeling, en waarbij aan de partijen wordt opgemerkt dat - conform artikel 987 al. 2 Ger. W. - ingeval de hiervoor aangewezen partij niet tot de uitvoering van de consignatie overgaat, **de meest gerede partij** het voorschot in consignatie kan geven.

Zegt dat de uitvoering van deze consignatie door de griffier binnen de vijf dagen bij gewone brief ter kennis zal worden gebracht aan de deskundige;

Bepaalt dat van voormeld voorschot **integraal** door de griffie onmiddellijk aan de aangestelde gerechtsdeskundige mag vrijgegeven worden.

Bepaalt de termijn voor het neerleggen van het eindverslag op **zes maanden** vanaf de datum waarop de deskundige kennis heeft gekregen van de consignatie van het voorschot.

Ten overvloede wordt de deskundige er op gewezen dat, overeenkomstig artikel 974 § 2 Ger. W. **enkel de rechter de termijn voor de indiening van het eindverslag kan verlengen**. Hiertoe dient de deskundige zich te wenden tot de voornoemde rechter, die het betreffende verzoek tot verlenging zal behandelen in raadkamer.

Zegt dat het de deskundige verboden is een rechtstreekse betaling van een partij in het geding te aanvaarden (artikel 509quater van het Strafwetboek : "Met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en met geldboete van tweehonderd euro tot vijftienhonderd euro of met een van die straffen alleen wordt gestraft de deskundige die, wetende dat een rechtstreekse betaling niet toegelaten is, deze toch aanvaardt van een partij in het geding.").

Stelt de zaak voor verdere behandeling op burgerrechtelijk gebied **onbepaald** uit en houdt de beslissing over kosten, met inbegrip van de rechtsplegingsvergoeding, en intresten aan.

Overige burgerlijke belangen

Houdt de overige burgerlijke belangen voor wat betreft de bewezen verklaarde misdrijven ambtshalve aan.

Nu het noodzakelijk voorkomt dat de verdere behandeling van de zaak op burgerrechtelijk gebied zou kunnen verder gezet worden, verklaart de burgerrechtelijke beschikkingen van dit vonnis **uitvoerbaar bij voorraad** niettegenstaande iedere voorziening.

Aldus gewezen en uitgesproken op de buitengewone openbare terechtzitting van 27 juni 2018 waarbij de voorschriften vervat in artikel 195 Wetboek van Strafvordering zijn nageleefd.

Aanwezig:

C. P. voorzitter

V. H. K. rechter

V. D. L. rechter

V. N. substituut-arbeidsauditeur

D. M. griffier.